

Vüis'at O. Bener

Kapan

ÖYKÜ

VÜS'AT O. BENER

Kapan

Öykü



Yapı Kredi Yayınları - 2088

Edebiyat - 631

Kapan / Vüs'at O. Bener

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

1. baskı: İletişim Yayınları, İstanbul, 2001

YKY'de 1. baskı: İstanbul, Eylül 2004

3. baskı: İstanbul, Nisan 2012

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2007

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında

yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yapı Kredi Kültür Merkezi

İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.ykykultur.com.tr>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Vüs’at O. Bener (1922 Samsun - 31 Mayıs 2005 Ankara) İlkokulu Erzincan’da, ortaokulu Sivas’ta okudu; Bursa Işıklar Askeri Lisesi ve Harp Okulu’ndan sonra 1953’e kadar orduda görev yaptı. 1957’de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni bitirdi. Kamu kuruluşlarında çalıştı; 1992’de emekli oldu.

1950’de *New York Herald Tribune* gazetesi ile *Yeni İstanbul* gazetesinin ortaklaşa düzenledikleri öykü yarışmasına katıldı; “Dost” adlı öyküsüyle dikkat çekti. *Seçilmiş Hikâyeler*, *Varlık*, *Yeditepe* dergilerinde yayımladığı öykülerle tanındı. Öykülerinden “Dost” Fransızcaya, “Batak” Almancaya, “İlki” İngilizceye çevrildi. Hakkında, *Vüs’at O. Bener: Kara Anlatı Yazarı* (Semih Gümüş; 1994) ve *Vüs’at O. Bener: “Bir Tuhaf Yalvaç”* (Norgunk Yayıncılık, 2004) adlı iki kitap yayımlandı.

Yapıtları: Öykü: *Dost*, 1952; *Yaşamaz*, 1957; *Dost*, (29 öykü) 1977; (32 öykü) 1986; *Siyah-Beyaz*, 1993; *Mızıkalı*

Yürüyüş, 1997; *Kara Tren*, 1998; *Kapan*, 2001.

Roman: *Buzul Çağının Virüsü*, 1984; *Bay Muannit Sahtegi'nin Notları*, 1991.

Oyun: *Ihlamur Ağacı*, 1962; *İpin Ucu*, 1989.

Manzume: *Manzumeler*, 1994.

Ödülleri: *Ihlamur Ağacı* ile 1963 TDK Tiyatro Armağanı; *İpin Ucu* ile 1980 Abdi İpekçi Tiyatro Armağanı;

Siyah-Beyaz ile 1993 Yunus Nadi Yayınlanmamış Öykü Ödülü ve 1993 Sedat Simavi Vakfı Ödülü; 1992 Edebiyatçılar Derneği Altın Madalya Onur Ödülü; 1997 Ankara Öykü Günleri Onur Ödülü; 2000-2001 İsmet Küntay Tiyatro Ödülü; 2005 24. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı Onur Yazarı.

Vüs'at O. Bener'in

YKY'deki kitapları:

Dost – Yaşamaz (2003)

Bay Muannit Sahtegi'nin Notları (2003)

Siyah-Beyaz (2003)

Mızıkalı Yürüyüş – Kara Tren (2004)

Buzul Çağının Virüsü (2004)

İhlamur Ağacı – İpin Ucu (2004)

Kapan (2004)

Palto

Gogol'ün ünlü öyküsüyle ilgisi yok, deve tüyü, kolunu Nihal'in okşadığı paltomun çalınması öyküsünün. Bakıştık. Arka bahçeye açılan pencereyi açık bırakan kim? Önemli mi? Biricik, hem hayli pahalıya patlayan paltomu almış götürmüş biri. Pervazda çamurlu ayakkabı izleri. Pencerenin yüksekliği bir metre bile değil. Zıpladın mı odadasın. Suçlamaya kalkmadık birbirimizi. Polise bildirmenin sonuç vermeyeceği açık. Kapıcı Musa'yla bitişik dairemiz. Daire sözü de laf ola. Sığınakmış da bozulmuş iki odalı, sobalı oturulacak mekân oluşturulmuş. Ağız arasam mı? Kışa giriyoruz, üstbaş nafile. Adamcağız şeytana uymuş olabilir. Doğrudan sen mi aldın denir mi? Dolaylı yoldan, “kim olabilir acep?” falan demeye kalmadı, öyle bir karşı çıktı ki, öldürecek sandım! Çaresiz sineye çekeceğiz. Ne ki, oldukça yıpranmış pardösümden başka kışı atlatacak başka paltom da yok. Düşman kesildi üstelik Musa. Çöpümüzü bile almıyor. Odun, kömür kırma işini de bana bıraktı. Ne yapalım, katlanacağız. Derken, aradan birkaç ay geçti sanırım. Soğuklar bastırdı. Musa'nın sırtında biraz eprimiş bir palto belirdi. Benim deve tüyü paltomu sattı, yerine bunu aldı Hergele Meydanından, dedim içimden. Kalkıp göz göre göre benim paltomu sırtına geçirecek değildi ya... Derken, bir gece– gece yarısına doğru kapımız yumruklandı. Açtım. Musa'nın iri memeli, hantal karısı Zehra. Ağlıyor. “Bak hele bey, Musa kör oldu zaar.” Ev sahibi kaynak yapılacak bir şey vermiş buna. Musa da demircinin kaynak makinasını –gözlerini koruyan nesneyi gözlerine takmadan kaynağı yapmış. Yanmış gözleri. Gelip geçerken tabelası gözüme ilişmişti. Op. Dr. falan. Göz uzmanı. Musa girdi koluma. Yakındı muayenehanesi adamın. Tırmandık merdivenleri. Dua etmeliymiş bana. Sabaha bıraksaydı, kör olurmuş gözleri Musa'nın. İlaçlar sürüldü. Bantlandı. Yirmi dört saat açılmayacak. İnşallah kurtulur. Kurtuldu Musa. Yine de kuşkulandığım için bağışlanmadım. Hep asık kaldı suratı. Biraz yumuşadı o kadar.

Dönüşsüzlüğe Övgü

Nietzsche Ağladığında'yı okuyorum günlerdir. Hâlâ umutsuzluğun doruğunda değilim. Oysa *İpin Ucu*'nda umudun nice soytarı, aldatıcı olduğunu belirtip, oyunun kahramanlarına buluşlarını alkışlatmışım. Nietzsche ile bunca yakınlaştığımdan önce. Kendimle savaşta hep yenilgiye uğradım. Doktor Brauer de sonuçta *Sigmund Freud*'un uyguladığı hipnoz yöntemi sonunda geriye döndü. Mathilde'ı, çocuklarını, tüm başarılı yaşamını hiçe sayıp, kendini doğrulamayı, özgürlüğün anlamını bulmayı imgelemişti. Zamanın boyutsuzluğunu, geriye ya da ileriye işlemezliğini ileri sürüyor, tüm akılcı ya da duygusal seçimlerin yinelenmekten ibaret kalacağını savlıyordu filozof. Doğru. Tastamam. Nereye varılacak? Varılamayacak bir yere, demiştim ben de. Yeniden, ta baştan başlansa da, kendi istencimizle yaşayamayacağımızı ben de iyice biliyorum.

Yaşam bir deha işi değil. Bir sürgün, köle düzeni. Kurtuluşu ummak safdillik. İntihar seçimi bu yüzden gerekli. Ne ki yürek isteyen bir eylem. Hep tasarladım salt. Kendiliğinden oluşmasına bel bağlıyorum. *Lucretius*: “Ölüm ben varken yok. Ben yokken de onun var olması anlamsız,” demiş galiba. Nasıl inanabilir, bekleyebilirim. Hemen tüm yazarların *ölüm beklentisine* bel bağladıkları gerçek. *Virginia Woolf*, *Ernest Hemingway*, daha niceleri. Bitti'yi algıladıklarında bu yolu seçtiler. Gerçekten yürekliydiler. Bencileyin zayıf, korkak değil.

Doktor Brauer hipnozla saplantılarını yenmiş görünüyor. Daha kırk yaşında birdenbire yeniden kurmayı kurgulamışken yaşamını. Yenildi sonunda. Bilmiyorum. Nietzsche, böyle bir yenilgiye boyun eğmeyecek sanırım.

Yarın cuma. Cumartesi döneceğim karanlığıma. *Bay Muannit Sahtegi'nin Notları*'nda, ölümü beklerken, gece gündüz içeceğini yazmışım. Olanakları sınırlı. Bunu da beceremeyeceği doğal.

Kimi dostlarımın sabahtan başladıklarını söyledikleri günü anımsıyorum. Hiç de kınamamışım. Doğruydu eylemleri. Salı günü karım gelecek. O alacak dizginleri eline. Ben bir doğa çarpığı, köpek dürtüsüyle boyun eğmek zorundayım koyduğu yasaklara.

Susayım en iyisi. Uyumaktan başka çarem yok. Uyandığımda acılara katlanmayı sürdüreceğim yaşadıkça.

Ya Herru Ya Merru

Yakınmaları artınca babamın, komşu doktoru çağırdım eve. Titiz muayene sonucunu koridorda söyledi bana. Kalın bağırsakta eline bir sertlik gelmiş. “İnşallah feçes tıkanıklığıdır, ama çift yanlı bir röntgen çektiyseniz iyi olacak,” dedi. Babam sevmezdi doktorları, yine de baktım önerimi olumlu karşıladı. Yıllardır röntgen filmlerimizi çektiğimiz dost uzmana gittik. Film sonucuyla ilgili raporu okuyunca altüst oldum: *Carsinoma*. Güneş’e anlattım durumu, sonra da doktorumuza ilettim raporu. Çatıldı kaşları. Sözüünü sakınmadı. “Üç aylık ömrü var, iyi bir operatöre başvuralım, yaşlı, ameliyat tehlikeli, yine de sanırım başka yol yok. Eğer yayılmamışsa tümör kurtulabilir. Bu konuda çok başarılı bir operatör dostum var. Görsün bir kez. Siz bilirsiniz, söylemeyin isterseniz kendisine, yıkım olur. Hatta anneniz de bilmesin.”

Sinan Paris’te. Saklamaya karar verdik. Bir basit ameliyat olasılığını gizlemedik yine de. İnlanmış göründü. Saf saf sordu: “İlaçla eritilemez mi?” Operatörün muayene odasında, babam paravana arkasında giyiniyor. Doktor oldukça anlaşılabilir bir sesle “İdam mahkûmu”, demez mi? Sinirlendim: “Aman doktor, ne yaptınız, duymuş olabilir.” Eliyle umursamaz bir işaret yaptı. “Sanmam. Karar sizin.”

Çıktık. Elim, ayağım buz. Önemsemez tavır takınmaya çabalıyorum. Babam dingin bakışlarını yüzümde durdurdu. “Bir taksi çağır oğlum. Şöyle Çankaya’ya çıkalım. Ankara’yı tepeden görmek istiyorum.” Uzun uzun seyretti Ankara’yı. “Hey koca Ankara. Bir yıkık kasaba, ne hale geldi. Anlatmıştım, Ankara’yı boşaltma günlerindeki kargaşayı. Güç bela bulduğum bir yaylıyla İç Anadolu’ya kaçışımızı. Neyse ki panik durdu. Dedenleri Niğde’de bulmuştum. Ne üzülüyorsun oğlum. Kader neyse o olur. Ya herru, ya merru! İyi kötü bir ömür sürdüm. Üçünüzün de mürüvvetini gördüm sayılır. Gidelim.” Yıl 1965. Yılbaşı yaklaşıyor. Güneş’le gülücüklü görüntüler sergiliyoruz. Evde kutlamayı düşündük yeni yılı.

Gece bir hayli şaklabanlık yaptım. Babamın sesini kaydettik teybe. Bira da içirdik bir bardak. “Tebşir iderim! Çok güzel bir rüya gördüm. Bir büyük orkestra çalıyordu. ‘Sibelius’ dedi biri. Anlamadığım halde coşkuyla dinledim. Sinan’a yazalım bir plağını göndersin.” Filmleri, bir başka ünlü operatöre de gösterdim. Tanı aynıydı. Ameliyat öneriyor.

Güneş’le anlaştık. Sinan’ı çağıracağız. Uzunca bir telgraf hazırladım. Çektik. Ayrıca telefonla da görüşebildik. Hemen izin almış, geldi. Kış bastırdı. Doktorumuzun önerdiği operatöre yaptırmayı uygun gördük ameliyatı. Bir özel hastaneye yatırıldı adamcağız. Nöbetleşe kalacağız yanında Sinan’la.

Ameliyat günü geldi, çattı. Bekleşiyoruz. Belki bir buçuk saat sürdü ameliyat. Hemen hemen dörtte birini almış kalın bağırsağın operatör. Safra kesesinden de kocaman bir taş çıkarmış. Odasına götürülürken, Sinan: “Temyiz bozdu kararı,” dedi, “umarım kurtardık.”

Sıkıntılı geceler başladı. Oda çok sıcak. Babam durmadan “Pencere açın, boğuluyorum,” deyip duruyor. Üşütüp zatürree olacak, korkuyoruz. Odaya bitişik tuvaletin penceresini açtım. Biraz serinlik geldi. “Açtım baba. Bak serinledi oda.” Israrla açtırmak istiyor odanın penceresini. Durmadan tahliller yapılıyor. Serum veriliyor. Üçüncü gecenin ertesinde, bayağı bir düzelme oldu. Operatör, “Tavuk suyu verebilirsiniz,” bile dedi. Odaya bakan genç, çok güzel bir hemşire. Babamın ellerini okşuyor. Babamın yüzü yumuşuyor. “Ah, ah!” diyor sadece. Hemşirenin gözü Sinan’da. Kaç

yaşındaydı o zaman? Otuz altı olsa gerek. Çok yakışıklı. Sinan da hoşlandı kızdan. Arada kaçamak bakışlarını yakalıyorum. Bir teknisyen var. Sevdalı olsa gerek kıza. Sinirli sinirli dolaşıp duruyor koridorda. Derken bir söylenti çıkardığını öğrendim. Dayandım odasına. Verdim veriştirdim genç adama. Çıkmadı dışarı, sustu.

Aldığım tahlil sonuçlarını doktorlara iletiyorum. Operatör, “İyilik aldatıcıdır. Beşinci gece tehlikelidir,” dedi. İçim daraldı. Bir tuhaf alet. Emme basma tulumu gibi. Babamın göbeğine bağlanmış hortumu, bağırsaklara giden suları boşaltıyor.

Güneş çok tedirgin. Son tahlil raporunda üre miktarı yüksek görünüyor. Doktorumuza götürelim. Gece saat on iki sularında doktoru evinde buldum. Yüzü bozuldu. Yine de umut kırıcı konuşmadı. “Böbrekler zorlanıyor,” demekle yetindi.

O gece ben nöbetteydim. Annem, “Bu gece ben de kalayım yanında,” dedi. Kerevet gibi yatağa yatırdım. Çok yorgun zavallı, sızdı. Gece yarısına doğru, babamın soluk alışlarını beğenmedim. Operatörün asistanını aradım telefonla. “Oksijen tüpünü odasına çıkaralım mı?” önerimi olumlu karşıladı.

Sabaha karşıydı. Babam hafif sesle, “Oğlum kaldır beni,” dedi. Doğrulttum yatağında. Fısıltıyla: “Geçti candan Galip Dede yahu,” dedi. Bu sözleri yinelerdi sık sık. Ölümü çağırıyor. Kucakladım, yanbaşındaki arkalıklı sandalyeye oturttum. Bu ara kolundaki serum şişesi yere düştü. Patladı. Uğursuzluk belirtisi. Sandalyenin arkalığine dayadım başını, son soluğunu verdi hemen. Yüreği, fişi çekilen bir buzdolabının susması gibi sarsılarak durdu.

Haykırarak fırladım koridora, hastanenin başhekimi doktor koştu. Karnı inip kalkıyordu hâlâ babamın. Koluna bir iğne yaptı direnmem üzerine. “O inip kalkma karnındaki gaz birikiminden. Başınız sağ olsun. Yapılacak bir şey yok.”

Kaldırıp yatağına uzattım babamı. Getirilen tülbentle çenesini bağladım, göz kapaklarını sıvazlayıp kapattım.

Kurtuluş

Çalınan paltomun kolunu okşamaya kalkıştığında yanlışığımı ayımsamış mıydım? Büyük gözleri her fırsatta üstüme dikiliydi. Hep yapageldiğim alaycılığa sığınmayı denedim. Tersine etkiledi. Sürekli telefonla konuşmalarına sinirleniyorum bir yandan. Dayanamayıp odadan çıkıyor koridorda volta atıyorum, anlamıyor. Bir gün, “Evinizde değilsiniz. Uzun uzun konuşamazsınız. İşyeri burası!” deyiverdim. Yarı yılışık, suskunlaştı, biraz azaldı, üstelik gündelik, düzeysiz konuşmalar... Şefliğimi oldukça asık suratlı sürdürüyorum. Gelen yazıları dağıttıktan sonra, hangi gün, hangi saatte sonucu kovuşturacağımı not ediyorum. Şaşıyorlar, nasıl izlendiklerini kestiremedikleri için.

Açık çağrı geldi sonunda. Öğle yemeğini –sandviçle– yakın parkta birlikte yiyebilir miymişiz? Çok yalvaran, sıcaktı bakışları. Gittik. Oturduğumuz bir bankanın sırasında, sokuldukça sokuldu. Neden ayrılmıştım karımdan. Kendince sorguluyor, yanıtlıyor. Aldırışsızım. Bu ilginin gitgide kopma noktasına gelebileceğinden kuşum yok. Geveze kuş, sürekli övgüler yağıdırıyor. Yinelenmeye başladı geziler. Ağ örülüyor. Benimseniyorum. Sağlığım ile ilgili öğütler... Öbür memurlar ayrımlar olagelenin. Belli etmemeye özen gösterecekler de, tutumlarındaki değişim açık. Biraz da acıyorlar bana galiba. Yine de bir kaçınılmaza tutulduğum duygusuna karşın, ilgisinin yoğunlaşması bir garip işkence tadı veriyor bana. Her sözünü bir ters sözle yere vurduğum halde, hayranlık dozu büsbütün artıyor.

Cinsel saldırı yönteminin bozguna uğratacağını sandığım bir gün, bayağılaşmamı şaşırtıcı karşılamaması iyice bezginleşmeme, kapıp koyvermeme neden oldu. Sarılgandı, yapışkandı. Belki ilk denemesiydi karşı cinsle. Beklemediğini saklamadı. Bağış dilemedim. Olanca açıklığımla sadist yapımdan söz ettim. İnanmış göründü. Bir daha buluşamayacağımızı ummuştum. Tam tersine. Her dokunuşum, çılgın sarsımlara yol açıyor. Issız ağaç altlarında yapılabilecek türlü edepsizliklere boyun eğiyor istekle. Gerçek birleşme istiyor, kesinlikle karşı koyuyorum. Kızlığını koruması gerek. Böyle bir davranışın ilerde kendisini onarılmaz pişmanlıklara sürükleyeceğini anlatmaya çalışıyorum. Güç bela sıyrılıyorum.

Bereket bir burs çıktı. Fransa’da bir yıl kalabilecek. Uzun uğraşılardan sonra gitmesine razı edebildim. Kurtuluştu benim için bu azgın yaklaşımdan.

Gitti. Paris’ten yağmur gibi kartlar, mektuplar geliyor. Çok kısa, yatıştırıcı yanıtlar veriyorum. Bursunu yarıda kesip gelebilir.

Yaklaşık bir yıl geçti böylece.

Dönüş gününü anımsıyorum. Küçük bekâr evime geldi. Daha kapıyı açar açmaz boynuma atıldı, baygınlık geçiriyor. Sakinleşemiyor bir türlü. Kolonyaya boğdum yüzünü, boynunu, bileklerini. Eksilmeyen atılışlarını neredeyse boğuşarak önleyebiliyorum. Hırpalamak, dahası dövmek geliyor içimden. Delice bağıriyorum, “Git başımdan kudurgan karı!”

İmdatıma işyerimin değiştirilmesi geldi. Bir üst katta, mesleğime uygun bir atama yapıldı. Aynı odadaki tedirgin, gergin ortamdan kurtulduğumu sanıyorum. Küçük pusulalarla çağrılarını sürdürüyor yine de.

Son çare geldi aklıma. Buluşmayı kabul ettim. Bir lokantada oturduk. Oldukça dingin görünüyor. Cinselliğinin çok güçlü olduğunu, bu yapısını karşılayacak güçten yoksunluğumu ileri sürdüm. Bir an önce evlenmeliydi. İktidarsız mıydım yoksa? Öyle denebilirdi. Aklını başına toplasındı.

İleri sürdüğüm gerekçe etkisini gösterdi. Gerçekçiliği ağır bastı. Evlendi.

Yanılı mı?

“Sizi tanımıyorum. Adınız dışıcıl biraz. O nedenle ‘Sayın Bay Yazar ya/da Bayan Yazar,’ diyemiyorum. Yazdıklarınızı pek ciddiye almayan bir okurunuzum. Ne ki, TUZAK başlıklı, deyim yerindeyse –erkeksiliğe özentili öykünüzün üzerinde durulması gereken, oldukça sarsıcı, çapraşık örgülü bir anlatı olduğu kanısına vardım. Öykünüzün son tümcesi yaşlı adamın iç çelişkisini, yenilgisini eleverir görünüyor. Çocuk daha inandırıcı, doğal hınzırca davranışını simgeler gibi. Gibi mi? Bağışlayın elimde değil. –yaşlı adamla sizi özdeşleştirmeyi yeğledim. Yeğlenmesini istediğiniz için belki, ya da yapay da olsa sergilediği içtenlik bu yargıya ulaştırdı beni, övünme payı size! Yanılmıyorsam kurgu da olsa, okurlar, belki yanılıdır– ama bencileyin bir yargıyı benimseme yolunu tutarlar.

Öykünüzde, ‘eşitliği sağlamalı, ne ona ne kendime yandaş öğeler aramalıyım,’ dedirtmişsiniz, yaşlı kahramanınıza. Bence olmamış. Kişiliği belirginleşmemiş, henüz yüze vurulmamış, salt güdülerine göre yönlendirildiği ileri sürülebilecek çocukla, olgun yaştaki bir adamı karşılaştırınca eşitlik sağlanamaz, eşitlikten söz edilmesi olası değildir, düz mantık böyle buyurmaz mı? Gerçi bir yapıtta mantık aramak yanlıştır, diyebilirsiniz, ama sanırım imge gücü zayıf okurlarınızı kandıramazsınız.

Mektubumu yazarı eleştirmeye kalkışan bir aceminin saçmalıkları, değerlendirmeleri sanmayın lütfen. Öykünüz beni, sözde daha gerçekçi bir konu bulmaya zorladı. Yaklaşık aynı yaşlarda iki genç, erişkin adamın başından geçtiği varsayılabilir bir ilişki başlangıcı tasarladım, daha doğrusu karmaşık olmayan, basit bir olay. Hemen gizlendiğimi, bu genç adamlardan birinin ben olduğumu düşünmeye başladınız, eminim. Görüyorsunuz benim düştüğüm yanılı, genellikle herkesin tutumu, aşağı yukarı aynı.

Her neyse, diyelim bu kişilerden biri benim. Öteki? O da gerçek sanılsın.

Bir arkadaş topluluğunda tanışırlar. Öteki su yeşili gözlerinde zekâ pırıldayan, bilgi küpü bir kişi. Çarçabuk ötekine duyulan hayranlığın oluşturduğu bir yakınlık doğar aralarında. Ben, ayrımında olmadan ötekinin çekim alanına girer. Öteki bir başka ilde oturmaktadır. Mektuplaşmayı önerir. Gelen mektuplar pek kuşkucu olmayan beni bile tedirginlikle karışık duygulanımlara sürükler.

Öteki, yaşadığı ile çağırır dostunu ısrarla. Merak mı ağır basar, böylesi candan bir yaklaşımın onur verici olduğunu mu düşünür ben, sonunda çağrıyı kabul eder, kalkar gider.

Kapısında bir not: ‘Valizini komşuya bırak, fakülteye gel. Sınavım vardı erteleyemedim, kusura bakma.’

Artık birinci tekil kişi ağzını kullanayım. Bozulurum. Yine de dediğini uygulayım, buluşuruz. Açım. İşkembeciye götürür beni. Oradan, tanıştırmak istediği dostlarının evlerine uğrak verdikten sonra geliriz evine. Akşam yemeğini evinde yiyecekmişiz. Arkadaşları seçkin kişiler. Biri doktor, biri yontucu, öbürü ressam. Annesinin hazırladığı yemekler iştah kabartıcı. İçkilerin de etkisiyle gece yarılarında değin sürer sohbet. Dağılırız. Ben, ötekinin konukuyum, evinde kalacağım. Odama soruyorum. Gülümsüyor. ‘İki kişilik yatakta yatacağız. Başka yerimiz yok.’ Pijamalarımı giydim. Dişlerimi fırçaladım. Gösterdiği yatağa girdim. Az sonra o da geldi, girdi yatağa. Deneyimliyim, yadırgamadım pek, bekâr odama konuk gelen arkadaşlarımdan kimileriyle hiç çekinmeden bir yatakta yatmışlığım var. Olağan karşılamış göründüm.

Dalacak gibiyken, ötekinin sıcaklığını duydum sırtımda. İrkildim. Ne yapmak istiyor bu adam? Döndüm, çakıştı suratlarımız. Hele ki anlayabildim! O kısacık an mı beni oyun oynamaya itti? Oyun mu oynadım? Öteki, kendini tanıyordu kuşkusuz, ama beni? Edilgin bir izlenim mi bırakmıştım üzerinde? Nasıl varabildi bu kaniya? Yoksa gerçekten gizli kalmış, açığa vurulmamış, çoğunluğun aykırı saydığı bir eğilim mi vardı yaratılışımda? Ya da sonradan edinilmiş bir alışkanlık? Sorgulamaya başlayamadım. Seçiminde doğruluk payı olabilir, olabilir miydi? Kurcalamak mı istedi, yumuşaklığımı, sonuç ne olursa olsun? Yetişme koşullarımı, güdülerimi gözden geçirmeyi aklımdan geçirmedim, dardı zaman. Karşı koyacak mıydım, bilemiyordum. Çevremden, tanışlarımdan, çocukken ya da ergenlik çağımda bu tür bir davranışla karşılaştığımı anımsayamadım, anımsayamadım mı? Korkmuş kaçmış mıydım kendimden. Pek aptalca, sıradan fırsatçılığına, kobay yerine konulmaklığıma öfke de belirmiyordu içimde. Çenemi, burnumu, ağzımı yokladı, okşadı mırıltıyla, ‘Sevgimi karşılayacak mısın?’ Saçına sürdüm soğuk ellerimi, sustum, hafifçe güldüm dahası. Olumlu yanıt saydı galiba, o da güldü. Oysa oynuyordum, oynadığının ayrımındaydım. Yine de nereye değin ileri gidebilecek sorusunu sormadım kendime sanıyorum. Gecikebilirdim, gecikebilir miydim? Algıladığım oyun sürdü, sürmemeliydi herhalde. Al bastı yüzüme kendiliğinden, döndüm sırtımı birden. Durakladı. Yanıldığını kavramış mıydı acaba? Yüzsüzlüğe başvuracak mıydı yoksa? Ne kıt zekâlıymış meğer! Oysa, iki uygar insan gibi tartışabilirdik, yanılmadığını, eyleminde suçlu sayılamayacağını kanıtlamaya çalışırdı hiç değilse, çıkmazımızdan kurtulabilirdik! Kimbilir, ola ki sezgisinde yanılmıyordu. Ama uyguladığı gülünç, sabırsız, azgın kedi yöntemi sürüklemişti onu başarısızlığa.

Hızla fırladım yataktan, giyindim, kaptım valizimi, sokak kapısına yöneldim. Arkamdan geldi. Kırgındı sesi, yine de umursamazdı. ‘Kendini incele, irdele, doğal say olanı, olacağı, genel inanişaa aldırma.’ Sertçe ittim göğsünden.

Yıllar devrildi üstümüze. Kimi zorunlu görüşmelerimiz olmadı değil, ama hiç gevşemedik.

Hâlâ çözebilmiş değilim yapımı. Ne dersiniz Sayın Yazar, ben kimim? Haklı mıydı öteki? Haklı olması ya da olmaması pek mi önemli? Yöntem sorununun anlamsızlığını da unutmayalım.”

Uyumak

Güneş aradı: “Annemin durumunu iyi görmüyorum ağabey.” İş çıkışına yakın. İzin aldım. Emek dolmuşu uzakça evlerine. Atlatmıştı gripi ama. Kucaklaştık. Soluması iyice güç. “Geçer kızım. Niye telaşlanıverdin hemen.” Dalınca, çıktık odadan. “İki lokma bir şey yiyelim de düşünürüz..”

İçim geçmiş. Sarsıyor biri. Hızla kalktım. Başım döndü. Tutundum duvara. Yak ışığı. Soğuyor galiba ayakları. Göz göze geliyoruz Güneş’le. Dudakları mor. Ateşi yok gibi. “Çağırırım doktoru.” Telefon ettim. Dost adam. Arabasına atlamış, geldi. “Ağır. Âcil’e kaldıralım hemen.”

Güçlkle yatırdık arka kanepeye. Bilinci açık. Ayaklarını karnına toplayarak yardımcı olmaya çalıştı üstelik bize.

Yoğun sis bastırmıştı erkenden. Yine sıkıyönetim var. Hacettepe’nin âcil bölümüne yatırdık. Doktor, genç âcil doktorlarıyla birkaç sözcüklü konuşmasının ardından özür dileyerek ayrıldı hastaneden.

Monitörlü bir alet yanaştırıldı hastanın başına. Muşamba serili yattığı yere. Soğuk. Güneş’e “Evden bir battaniye getir,” dedim. Gitti. Başına dikildim. Bir genç, bilmiş bakışlı kadın doktor, kalbini dinliyor. Bana dönüp fısıltıyla sordu: “Nasıl görüyorsunuz durumunu?” Yadırgadım. Beni doktor sanmış olmalı. Dahası sinirlendim ya belli etmedim. Beklediğince yanıt vermemi umuyordu herhalde. İçim elvermediği halde “Kötü,” dedim, ağız içiyle. Ses çıkarmadı. Âcil’de birkaç hastadan başka kimse yok. İlgiliydi doktorlar annemle. Zor soluk alıyor, gözleri yarı kapalı. “Nasılsın anacığım?” “Uyumak istiyorum.” Morfin olsa gerek. İğne yapıldı. Rahatladı biraz. Ölüirse yıkılır Güneş. Daha doğrusu hepimiz. Yüreğim durakladı, hızlanıp yavaşlıyor. İnanamazlıktan sıyrılamıyorum bir türlü. Anılar üşüşüyor bir yandan. Uzun ince parmaklı ayakları ak örtünün altında şimdilik. Başını örtecekler, belki de açıkta kalacak ayakları. Göreceğim. Dayanılmaz görüntü. Konuşabilsek. Ne geçiyor aklından, belleğinden acaba? Ben, birden Bursa’da Setbaşı’ndaki kiralık, ahşap, iki katlı evimizin sokak kapısında buluyorum kendimi. Düşmemiştim, düşer gibi üçer beşer atlayarak inerdim merdiven basamaklarından. “Yüreğime indireceksin oğlum. Doğru dürüst insene şu merdivenlerden.” “Allahımsarladık anne.” Soğukça, sıradan yanıt. “Güle güle.” “Öyle deme anne, yavrum demeysen gitmem.” Okul çantama daireler çizdiriyorum havada. Yineleniyor oyun. Sonunda terlik fırlatılıyor üstüme, kahkahalar atarak kaçıyor, düşüyorum yola.

Büyüyoruz. Sinan lise bitirme sınavlarını verdi. Adranos’ta görevliyim. Samsun’dan gelen tuhaf telgraf. Ne işleri var Samsun’da. Kayseri’deler. Ay sonu. İzin almalı. Veriliyor. Borç aldım. Önce Balıkesir, oradan Bandırma’ya geçtim. Karaköy’de bekliyorum vapurlarını. Gülcemal miydi? Güvertede el sallıyorlar. Kucaklaştık. Annem bitkin, ama Sinan iskelete dönmüş neredeyse. *Kore*’ymiş hastalığının adı. “Biraz düzelmiş hali bu,” diyor annem, “Adranos’a götür bizi. Babası ayrılamadı.” Anlıyorum. Sirkeci’de ucuz bir otele yerleştik önce. Ertesi sabah doktor arayacağım. Simsar olduğunu sonradan kestirebildiğim bir adam düşüyor önümüze, iyi niyetli yardımsever görünüşlü. Babıali yokuşu. Övdüğü doktorun kapısından girdik. Hafif kır saçlı, yumuşak bakışlı doktor. Ara sıra kekeliyor. Muayene sonucu reçetesini yazdı. Büyük ölçüde atlatmış hastalığı. Lise bitirme sınavlarını başarıyla vermesine karşın, aşırı yorgunluk ya da sinirsel gerginlik neden olmuş olabilir, diyor doktor. Konuşma güçlüğü, kollarına ayaklarına egemen olamamak, iştahsızlık belirtileri. İyi bakım, sevecen yaklaşım, ilaçlar... Adranos’a gittik. Bereket karımı göndermişim Bergama’ya. Nedenini anımsamıyorum. Sinan tutkundu ağabeyine. “Hadi bakalım, dik başına bitecek

o.” “Ye bakim.” Süt, kaymak, bal. Çabuk düzelmeye başlamıştı. Babama öfkeli bir mektup yazıp yolladım. Sorumlusu oymuş bana göre. Yanıt geldi, zehir zemberek. Ne kadar kaldılar yanımda. Bir ay mı?

Dalgınca gülümsedi, anımsamışçasına. Galiba.

Bir fotoğraf. Sivas. Dördümüz bir anıt önündeyiz. Sinan yan bakmış. Orta okulun son sınıfındayım. Karar verildi. Annem üzgün. Gitmemi istemiyor asker lisesine. On üç yaşımdayım daha! İlk dönüşümü anlattım üniformalı elbisemle. Okumuştum. Sonra Sinan’la Dikili günlerimiz. Yıllar nasıl tükendi hızla. Sinan yetmişine merdiven dayadı. Yetmiş altı yaşıma sürüyorum. Yıl 1972. İlk ölüm 1965. Babamı yitirdiğimiz yıl. Annemi de yitiriyor muyuz yoksa. “Yedi yıl daha ancak dayandı,” diyeceğim korkusuyla titriyorum. “Dön geri anacığım.”

Sıla gelişlerimde kovboy filmleri anlatırdım Sinan’a. Dinlerdi annem de. Dıgıdık dıgıdık! Yinelememi isterdi, bıktırırdı artık. Ben de gitar taklidi eşliğinde habire dıgıdık, dıgıdık, piyuv dedikçe, sinirlenirdi çocuk. “Sonra?” “Oğlum yeter, usandı ağabeyin.” Küser, kaçardı öbür odaya.

Aralanıyor galiba gözleri, oynuyor kirpikleri, çenesi. Yaşadıklarımızı aynı anda anımsıyormuş sanısına kapılıyorum. Belleğimden düze inenleri, o da ana duyarlılığıyla gözlerine, yüzüne yansıtıyor mu acaba? “Doğrul, toparlan, konuşalım ne olur. Bu belki, belki ele geçmeyecek son fırsatımızdır, bırakma kendini.” Güneş bu satırları okuduğunda içi kararacak. Ama senden sözetmeliyim, acelem var.

Tekirdağı. Deniz hamamına götürüyorsun beni. Yalnız kadınların, çocukların girebildiği. Denizde açıklara sürüklenen karpuzu geri getirmek görevi sana düşmüş. Gitgide küçülen köpürtü, başını zor görebiliyorum. Bağırıyorum çılgınca: “Annemi getirin, boğuluyor!” Döndün, kucağında karpuz. Öpücüklerle boğdun beni. “Çok mu korktun yavrum!” Kesildi karpuz. Yedik şapır şupur. Gözüpek yüzücüyümüşsün meğer. Menekşe kampında özlemle bakışını görüyorum denize. Sinan’la bulup buluşturduğumuz rengârenk mayoyu giymek istememiştin. Önce. Dırdırdık. Girdin sakınarak yavaşça denize. Arka üstü beş on kulaç zor atabildin. Soluk soluğa çıktın. Kaç yıl sonra? En az kırk mı? Yürekli anacığım, Tekirdağı’na gidip gelmişsindir kuşum yok. Ya, kiralık evimizi basan ev sahibinin sarhoş oğlu. Ölüm korkusu yaşatmıştı hepimize. Bizi evden çıkarmak isterlermiş meğer. Babam merdivenle çıkılan odanın arkasına konsolu, kanepeli dayamış, seninle bana “susun” işareti verdikten sonra ışığı da söndürmüştü. Dışarıda şimşekler çakıyor, yağmur indiriyor delice. Korku filmlerindeki gibi. Taşlıktaki deli, yakası açılmadık küfürler savuruyor, avaz avaz haykırıyor. “Geberteceğim seni, geberteceğim korkak hergele!” Yardım istemek olası değil. Delikanlıyı kışkırtmaktan başka işe yaramayacağını, üstelik gecenin o vaktinde kimsenin yardıma gelmeyeceğini kestirmiş olsa gerek babacığım. Sabahladık. Bereket kuru sıkı tehditle yetinmişti saldırgan. Ya da anası önlemişti daha ileri gitmesini. Ertesi gün evi boşalttık. Zavallı babam ecel terleri dökmüştü değil mi?

Fotoğrafları döküyorum önümüze. Amcam, karısı, babam, sen, ortalarında amcamın kızıyla ben el eleyiz. Kısa kesilmiş düz saçların, –à la garçon– ince, biçimli burnun, yumuşak bakışlı gözlerin, ne güzelsin anacığım. İzi yok daha Sinan’ın anlaşılan.

Kıbrıs’a gideceğiz sonra. Bir parkta çekilmiş fotoğrafta onbeşlik bir obüsün üstüne çıkarılmış çocuk benim. Şiş göbek. Sağlıklı. Aranızdayım. Babamın elini koyduğu başım hafifçe yana eğilmiş. Üstümde denizciklığı. Pilili etek giyinmişsin. Hamilesin besbelli. Doğdu doğacak Sinan. Sıkma baş.

Babamın badem bıyığı simsiyah. Gülümsüyor. Yeleğinin cebindeki saatin kordonu görünüyor. Kelebek kravat takınmış. Evimizin tam karşısında bir hurma ağacı. Çentikli gövdesine maymun çevikliğiyle tırmanan bir adam.

Üçümüz Amasya'dayız. Babam bir süre daha kalmak zorundaydı değil mi? Sinan kuşpalazı. Uyanık, dikkatli bir annesin. Sezginle başvurduğun doktorun hızlı, cesur yöntemiyle kurtuluyor Sinan.

Erzincan mı düştü aklına? Daha ilk okul birinci sınıfta olmalıyım. Sana bisiklete binebildiğimi göstermek isterken düşmüştüm. Dizlerimde hafif sıyrıklar. Kucaklamış, öperken, “Daha yavaş sür, karşıya bak, bir daha düşmezsin,” demiştin. Sünnetimi de anlattım, okumanı isterdim. Yazık ki geciktim. Fırsat olmadı. Olabilir miydi? Yetmiş iki yaşındaydın, yirmi altı yıl daha bekleyemez miydin? Güneş yazıyor galiba şimdi. Her zaman gecikilir. Önlenemez. Ayrıca önemli mi? Nerede kaldı bu kız? Titriyor anacığım. Üşütecek. Fırlıyorum dışarı. Yok Güneş. Epey uzak Emek Mahallesi. Ancak. Biraz beklesem? Dönüyorum kliniğe. Boşalmış yataklar. Annem yatıyor hâlâ. Başında kimse yok. Birden sallanıyorum. İnce parmaklı ayakları açıkta...

Kapan

Anlatabilmeliydim. Şimdi neye yarar. Duyamayacaksın. Senin adına söyleyebileceğim: “Yaz. Kalacak mı sorusunu sorma. Kalmayacak orası kesin. Kim, ne kalmış ki!” Sağım hâlâ. Kendim için öyle mi? Avunamayacakmışım, olsun mu? Okunamayacaksın bir gün. Ansiklopedilerde üç beş sözcük ayrılır sana da belki. Yüz yılları aşabilen yazın dehaları bile unutulmaya hükümlüdür sonuçta. Sen necisin a zevzek dost. Ama yaşanmadı mı? Yaşandığına inanarak ölüm beklenebilir, dayanmanın sınırları zorlanabilir aldatıcılığı. *İnanma kapanına kıstırabilsem bilincimi*. Yaşarken tek sığınak mı bellek? Durmadan üst üste yığılanlar tükenmezi. Silinebilenler ne kadar azınlıkta. Eklenebilenler ne kadar uydurma, gerçek dışı. Tümünün yok olduğunu algılayamamak korkusu delirtebilir insanı. *Robert Schumann* bu yüzden mi yitirmek istedi aklını? Bir genç kadın, “Duygu eksik yazdıklarınızda,” dedi, acıyarak kuşkusuz. Oysa duygu, acınası zavallı. Yenilmeye lâayk! Deşmeyegör, altı korkunç yüzsüz.

Salt çözümsüzlük, çözümdür. Taşa, toprağa, suya, havaya dönüşünceye değin, duyarsızlık kaosunda, rastlantıyla oluşan canlılığı bir süre koruyabilsen, elinde olsa, bu dileklerden caymasan. Cayma ağır acısından kurtulabileceğini umsan.

Görüyorsun, ayıklığımla yaklaşıyorum sana hâlâ. Kopkoyu karanlıkları yırtan mavi şimşek olduğunu varsaymama karşın. Denemek zorundayım yine de. Baştan ayağa uyumsuz, yalan dolanla boyalı, süslü, sıradan öykülere katlanacağım. Katlanabilecek miyim? Bağışlanmayacağım. Beklemiyorum zaten. Anlatmaya kalkışacaklarıma bir yığın kof ayrıntı sığışacak. Ayrık otları boğacak tüm otları, börtü böceği, renkleri. Susmalı değil miyim? Haykırmak, anlamsız böğürtüler de bir tür susmak sayılsa bari. Ben bile bile giriyorum cehennemime. Bile bile kavruluyorum. Hiçliği –hiçlik kavramını– sürdürüyorum inatla. Çirkinim, budalayım, tamam. Bana kurban adayı kör gözüyle bakın dilediğinizce, umurunuzdaysa. Lütfediyorum yani. Büyüklenme burgacında çırpınık bir yürek. Şimdilik. Onun da tepkisi başka türlü olamazdı, olamaz mıydı? Yaşasaydı, iticiliğime daha katı, bir kara çarpı koyacaktı kuşkusuz. Kehanetime sığınıyorum besbelli. “Ben pis akıllıyım,” kurtardı mı? Kurtarabilseydi hiç değilse/mi? Batsaydık birlikte. Ayrı ayrı düşüldü gayya kuyusuna, diyemiyorum. Belli ki kurtuluş türküsü yineleniyor ne yapsam. Akıl yerini beden aldı, beden bıraktı savaşımı. Savaşım vardı! Beden üst geldi akla. “Kömürü, elması yakaladığımızdan,” sözetmiştin. Bir sünepe kıvılcım kül etti o elması. Sonuna değin gidilemedi, son bilinse, son belli olsa da. Kaçınılmazdı, orası öyle, ne ki kaçarak kaçınılmaza boyun eğmek yazgımızı biz yazmadık mı? Biz yok muydu yoksa. Biz yanılışı! Geceleri esnetip uzatan saçların kaydı avuçlarımdan. Yazıklanmanın yararı ne? Boynumdan göğsüme ağın gözyaşlarının tuzu nerede?

Yine de saygım baskın çıkıyor. Birkaç günün büyütecinden bakmayı korumaktan alamıyorum kendimi. Seni öyküler dışı tutacağım. Öyküler ancak bizim dışımızda yaşanmışlık sanrılarında uyutacak bir kısa zaman için-içi sıkılanları. Onlara bir ölçü duygu da katacağım hatır için!

Yazık ki deliremeyeceğim.

Durum

Yenilmeyi içime sindiremiyorum, ama bu içsıkıntısı çökertecek galiba beni. Durmadan uyumaya yöneliyorum. Uyuyabilsem, ne gezer, beynimde sürekli bir disk dönüyor. Alaturka şarkıların belleğime yerleşen dizelerini ne denli uzaklaştırmaya çalışsam çılgın yinelenmesi süregitmekte. Düşlerim de tuhaflaştı. Her uyanışımda anımsıyorum olagidenleri. Özellikle de mesleğimle ilgili gördüklerim ya da uzun yaşamımdan kesitler gündeme geliyor, unutma çabalarım boş. Doktor psikiyatrist, bir ilaç verdi. Her gün yarım tablet alınacak. Alıyorum da. Belki üç hafta sonra biraz etkilermiş. Sanmıyorum. Ağır *stress* deniyor tıp dilinde. Nereye varacak! Kestirilemez. Saatler gün ölçüsüne döndü. Geçmek bilmiyor. Kesinlikle yasak sigara. Tersine saldırıyorum. Bunca baskıya karşın. Bacaklarımdaki uyuşma arttı. Korkum o ölçüde. Damar tıkanıklığı, belki bir gün bacaklarımdan birinin kesilmesine yol açabilir. Engel olamıyorum, ne yapsam. Hiç yakışmıyor bu yaşımdaki iradesizlik. Sabahtan bu yana dördüncü sigarayı tükettim. İştahım yok. Sırtımda da ağrılar başladı. Habire *parol* alıyorum, ağrı kesici. Geçici bir düzelmenin ardından artıyor ağrılar. Uyanmak başlıbaşına korkuya dönüşmekte. Ne yapacağım bunca zaman. Yaz deniyor, tükettim diyorum, inanmazdan geliniyor. Sürünmeden bu dünyadan çekip gitmek dileğim gerçekleşmezse ya? Daha uzun eziyetli bir yaşam mı bekliyor beni!

Uzun sayılabilecek yaşantımdan anlatacak ne kaldı daha? Kısa, sonuçsuz sevdalar, dayanılmaz ekonomik sıkıntılar, boğuşmalar. Tüm olumsuzluklarımı sabırla karşılamaya çalışan karım da bir gün bunalıp kaçacak benden. Haklı. O da gençliğine karşın mutsuzluğa sürükleniyor. “Benim yaşamımı yaz,” diyor. Nasıl yaratırım onu yeni baştan. O yaşadı, yaşıyor. Ayakkabı almalıymışız bana. Önümüz kış. Umurumda değil. Düştüm banyoda. Beyin kanamasından kuşkulanıldı. Dört yönlü filmler çekildi, *tomografi* de. Kırık yok. Korkulan gelişme de olmadı. Keşke diyorum, bu düşünüş kesin sonuca götürseydi. Bu ölçüde karamsarlık!

Ne olursa olsun yaz, dedim, içinde bulunduğun durumu. Salt eleştiri yağdırmakla çözüm bulunamaz. Ben toparlanmalıyım. Kuşkusuz her şey benim tükenikliğimden bir ölçüde olsun sıyrılmama bağlı.

Sayıklama

Güneş'in evindeyim; altıncı gün. Yaratılmanın eşiği. Yarın kıyamet kopacak, inanmıyorum. Beynimin kıvrımlarında kıvıldanan korku sürekli büyüyor. Geçmişle yaşıyordum. Gelecek nasıl yaşanır? Bilinmezliği kestirebilmek için umut saçmalığına sığınabilirsin. Gülünür. Dahası delimtirek kahkahalar atılır. Belki böylesi yöntem yaşamaya bağlı tutar insanı. Geçmiş yanılgılar, ahmaklıklar yumağı önyargısını silmedikçe kafandan, inandıkça rastlantılara, geleceğin getirecekleri de farklı olmayacak. Yetmiş yedi yıl saplantıları daha derinleşecek. Öyleyse nedir yüreğin şaşkın vurguları? Beklenti, o bekliyor, neyi? Gücünün tükeneyeceği zamanı, şahmerdan tokmağını. Onun da bilinçsizliğini yaşayamadan.

İç hesaplaşmayı yüzeyden almamalı. İyice hırpalamalı, delik deşik etmeli. Dr. Trotter, içinizden geldiğince konuşun, doğruları söyleyin buyuruyor. Doğrular? Yanlışların tersi. Ya yanlışlar? Doğrulardan ayırt edilebilir mi? İkisi de görece. İnsafsızlıklar, kıyımlar? Yanlış değil mi? Öldürme güdüsünü, yaşama güdüsünden ayırmak olası mı? Eyleme dönüştüğünde öfke, öç alma yerini alıyor, linç, asma, kesme. Haklı buluyor insanoğlu. İrdelemeden, kendiliğinden. Bireysel karşı eyleme girişilemezse, bir otoritenin alacağı kararı benimsemenin, daha tiksindirici olması gerekmez mi? Korkunç acımasızlığın dışa vurulmuş simgesi. *Paranoya* örneği. Toplum ona göre mi yönlendiriliyor. Cinayet furyası. Gitgide sarıyor insanları. Savaşı nasıl açıklamalı. Bireyin karşı koyması hiçbir anlam taşımıyor. Tanrının verdiği canı Tanrı alır özentisine ne demeli. Ardından *cihat* çağrısı. İnanmayanlara ya da bir başka özgürlüğe sarılanlara yaşam hakkı yok. Bu temel yanlışın doğrulukla ilgisi ne. Öze inildiğinde açıklanamayan yok etme dürtüsü olsa gerek. Savunma savunması boşlukta, ancak *İsa*'vari davranış anlamlı olabilir belki!

Her yanlış, bana doğrunun yanlışlığını anımsattı. Dürtülerle boğuşurken, dürtülere yenik düştüm. Tüm anlatılar, neyi amaçlar? Yazmak hangi sapmayı, yan etkilerinden soyutlayabilir? Sorumluluk kavramına bel bağladım çoğu kez. Sonuç ters tepkilerle karşı karşıya kalmak oldu. Benim sorumluluğumu üstlenmek avantajı, kışkırttı onlara karşı beni de. Her türlü davranışta bencillik kokusu içimi kararttı. Galiba, doğru, bireysel güvence kaygısı. Hoşgörünün sınırları o kaygıyla bağlantılı, sınırlı.

Kendimi günah keçisi haline dönüştürüyorum gûya, yüklendiğim tüm çarpıklıklardan sıyrılmak olası değil. Bir iç serüveni, rahatlama boyunduruğu. Olanı olmamış yapabilme becerisi; yine daha ağır suçlamaları üstlenmeye götürüyor, irdeleyebilen insanı, çünkü o beceri aldatıcı, aldatma, gözboyama zenaati. Bir aptal mutluluk oyunu. O oyuna kapılabilmek için, tüm yanlışları doğru saymak gerek.

Bugüne değin yapageldiklerimi, yapamadıklarımı, yapmaktan kaçındıklarımı süzgeçten geçirdikçe geriye acınası toz yığını kalıyor.

Somut örneklemelerle bir yerlere varamayacağımı biliyorum. Benzer karmaşalarda boğulmuşlara kurtuluş simidi olamayacağım. Yaşanmış yaşanmışlığıyla kalır. Ölü diriltilemez. Birtakım tansıklıklara inanma, safsatalara boyun eğme *şizofrenisi*, büyük çoğunluğa yaşam olanağı sağlıyorsa, hiç bir öğreti başarı sağlayamaz. Aklın çözemeyeceğini, akıl, çözümsüzlük çözümüyle devreden çıkarmayı yeğler.

Ben deli miyim? Karar veremeyeceğim, başkaları öyle bir kaniya varabilecek, ama o karara katılamayacağım.

Boylu, çiğ mavi gözlü ruh sağlığı uzmanı hatun doktor, deneme tahtası olarak gördü beni, kuşum yok. İlaçla sağaltma yöntemine başvurdu. Beter uyanıklığın dipsiz kuyusuna düştüm. Belki bu yolla uyuşukluğa gömüleceğimi umuyor. Bana verilecek *irade* şırıngasıyla ölümsüzlük batağında çırpına çırpına sonuma iç huzuruyla razı olabileceğimi düşünüyor olsa gerek. Gelebilmek isterdim oyununa, gelmedim. İrade saçmalığı, genlerle oynanırsa iradesizlik tuzağına düşürür adamı. Adam olurum. Oysa, dilediğini yaptıran beyin, yaratılışım, iradenin ta kendisi. Eğer iradesizlik olarak tanımlanan, kendini beyin buyruğundan kurtaramamaksa, irade eşit iradesizliktir. Beni benden ayrı düşünmenin, sinir sistemini altüst etmenin sağaltımıla ilgisi olmasa gerek.

Eğer beyin, buyruk verme sultanından cayarsa o zaman istenilen olur. Yani bilinçsizlik oluşur, hayvan içgüdüsüne teslim olunur!

Ne diyorum ben? *Ateist* miyim? *Anarşist* mi? *Nihilist* mi? Kölesi olmayı hiç istemediğim her türlü dayatmalara karşıyken nasıl oluyor da hep olumsuzluk mutsuzluğunu duyuyorum içimde. Kime, neye göre delilik, boşluk?

Yorumsuz

Karar verdik. Gölü bisikletle geçeceğiz. Tekerleklerle sandalcıklar takalım önerisini kabul etmedim. Batmadık. Karşı sahile ulaştığımızda annemi bekler buldum. Kucaklaştık. Merdivenleri de bisikletle çıktık. Odada üç kişiydik. Yer yatağına uzandım. Tavanda fındık büyüklüğünde bir kara sinek. Kaptım raketi. Tutturamadım. Vızıltısını duyuyorum dört bir yanda. Eşikten girdim. Küçülmüşüm. “Sen değilsin,” dedi, çocukluğum. Yan yana durduk. Elindeki kılıç başıma indi. Güldüm. Büyüdüm birdenbire. Masam toz içinde. Not etmeliyim. Unuturum. Yazım ipliklendi. Boğazıma dolanıyor. Bağırdım, “Sıkma!” Bacaklarıma taş bağlamışlar. Oynatamıyorum. Oturdum. Şerefesindeyim minarenin. Aşağısı uçurum. Atlamalıyım. Atladım. Süzülerek indim, pamuksu bir bulutun yumuşak okşayışları yanaklarımda. Rüzgâr sallıyor usul usul. Çırılçıplığım. Denizin yüzeyinde dev harflerle KARA DENİZ yazılı. Kâğıttan gemiyle çarpıştık. Yüzüyorum. İskelede babam, üniformalı. Tek bacağının üzerinde zıplayarak yürüyor. Arka vagonlardan birinin penceresinden buğday tarlalarına bakarken sol gözüme kömür tanesi girdi. Buralarda istasyon olacaktı, yok. Atları görünmeyen faytona kuruldum. Nal sesleri. İzmir Marşını söyledim.

Çıkmaz Sokaklarda

Sofi'nin Dünyası'nı okumaya çalışıyorum. Müthiş sapsarı içim. Sessizliğe demir atmış köhne bir gemi. Kaptan, tayfalar çekip gitmiş. Köpekler havlıyor sadece. Seyir defterine ne yazabilirim. Her şeye karşın ilaçlarımı aldım. Beynim daha da suskun. Belki bir sandal yanaşacak, beni bir kliniğe yatıracaklar. Sofi'ye sorulan sorulara yanıt bulamayacağım kesin. *Sokrates*'in tutumuna özenir gibiyim, ne ki o da *İsa* gibi ölümü göze almış, bir büyük yürek. “En bilge kişi, bilmediğini bilen,” demiş. Akılcılığa sığınmış. Akıl, mantık! Neye yarayacak ya da ne demekse. Çözüm bilgisi yeterli mi olmalı? Mantık, boşluk. Ta gençliğimden beri boğazıma geçen ilmik, sıkılmayan, bir türlü. Baldıran zehirini ya da haça gerilmeyi beklemişler, bilerek. İnsanlığı doğruya yönlendirmek uğruna. Doğru olanın da bireysel mantıkla bulunabileceğini ileri sürmüşler!

İnsan *tragedyasının* özü bilinmezlik oysa. Hangi ölçüte vurursan vur doğru ya da yanlış seçeneklerini kestiremezsin.

Çıkmaz sokaklarda dolan dur.

Kulak

Sol kulağımla başedemiyorum. Sanki tatarcık kaçmış içeri. Vızırdıyor, habire. Tam bana göre. Nedenini kestiremedi, doktor dostum. *Onadron* önerdi eczacı. Bol damlatın. Doktor da benimsedi ilacı. Bir süre kesilir gibiyken yeniden başlıyor. Gececekmiş. Kabakulak olmasın, dedim. Gülündü. Güledursunlar ben ne yapacağım? Neredeyse burğu sokacağım deliğinden. Şu sıralar öylesi belalar dolaşıyor ki başımda, yetmedi. Takıntılı yapımdan ileri geliyormuş. Öyleyim orası doğru. Somut sinirlenmeyi yaşamayan bilemez. Şimdi de bir genç doçent doktor aldı eline beni. Önce yarım tabletle başladı, *Cipram* adında bir ilaca. Bire çıkardı, bir buçuğa ... sonuç yok. Daha ağır bir ilaç verdi. O da neredeyse kalp krizine benzer etki yaptı. Telefon ettim, keselim, dedim, kabul etti. Şubatta görüşelim. Niyeti hastaneye yatırmak. Korkuyorum, beterin beteri olabilir. Doğam türlü kurnazlıklar, sorumsuzluklar karşısında bocalamaktan başka önlem alabilecek özellikte değil. Uyuyamıyorum, yazamıyorum, okuyamıyorum.

Öte yandan tek desteğim, Şubat içinde on yedi gün sürecek bir sempozyuma katılmak zorunda olduğundan söz ediyor. Elimden kör eşek yem yemez. Bu yüzden hastaneye kapağı atsam mı ne yapsam? Hastane koşullarını da iyi bilirim. Bir kere sigara tiryakisiyim. Günde beş altı taneye zor indirdim, içirtmezler. Yemek niyetine verdiklerine midem zor dayanır. Koridorlarda volta atmaktan başka yapılacak bir şey bulamazsın. Öbür hastalarla konuşmalar büsbütün iç karartır. Erkenden yatağa girersin. Daha ortalık ağarırken kahvaltı adı altında bulaşık suyu çay, biraz peynir konur önüne, yutabilirsen yut.

Yaşamımın son basamaklarını çıkıyorum. Huzur yok. Hani bir iki senecik kendimle barışık yaşayabilseydim, ne gezer.

Dışarda kar durdu. Sinan gelirim demişti ama, bu havada sanmıyorum. Vergi iadesi zarfını –birçok fişi çöpe attıktan sonra– büyük sıkıntıyla doldurabildim ya, toplamını yapamıyorum. Benim küçük hesap makinesi almıyor, bir sayıdan sonra. Belleğime dayandım, her seferinde tutmadı toplamalar. Sinan yapacaktı toplamalarını. Onun bilgisayarı var. O konuda da bilgisizim, alacak param da yok.

Saat 17.00. Devam edemeyeceğim anlaşıldı. Bayrammış. Neden bayram değil bunak günleri, saatler?

Ezan başladı.

Ruhun şâd olsun *Beethoven*!

Darısı başıma!

Yakınma

Saat 16'ya çeyrek var. Açlık duymuyor gibiyim. A.nın verdiği ayçöreğinin yarısını öğleye doğru yedim. Öbür yarısını da az önce. Sigara yasağını bir ölçüde uygulayabiliyorum. Vergi iadesi zarfını yürüyerek Ziraat Bankası Bilgi İşlem Merkezi'ne götürmek kararımı uygulayamadım, taksiyle gittim. Dönüşte de taksiyle Emlak Bankası'na uğradım. Doğalgaz faturasını ödedim. Saç sakal birbirine karışmıştı. Site Erkek Berberi'ne yayan gidebildim. Adama benzedim galiba. Durumum kısaca gülünç. A. İngiltere'ye gidecek. Ne yapacağım? Dün Sinan'la görüştük. Birkaç günden fazla konuk edemeyeceğini çok haklı nedenlerle açıkladı. Güneş de uyumsuz tavrıma dayanamaz, biliyorum.

Avukat A. Berna Kay'ı aradım. Adımdaki yanlışlığı çözdü mü? Yoksa araya bayram girdi, erteledi mi? Telefona yanıt yok.

Kendimi toparlamamı öğütlüyorlar. En ufak aksilik sinirlerimi altüst etmeye yetiyor. Kendime acıyormuşum. Doğru değil. Bu dayanılmaz üşengeçliğe, her şeyi takıntı hale getirmeme feci kızıyorum, ama sonuçsuz kalıyor. A.da zor dayanıyor bana. Eziliyorum, yönelttiği eleştiriler karşısında. Görünüşüm aldatıcı. İç sıkıntısından aklımı kaçırarak gibiyim. Ayrımlındalar ya yapılacak bir şey de yok.

Ümit telefon etti. Onun da sorunu büyük. Evliliği yürümüyor. Genç adam. İçinden çıkılmaz durumda. Bu halinde bile yardım öneriyor, sağolsun. Cebeci'de 60-70 milyon kira ile sobalı ev bulabilirse taşınmayı tasarlıyor. Asistan aylığıyla nasıl geçinir.

Neşe de aradı. Kars'a uçakla sözlüsüne gidecekmiş. Gizleyemedim, anlattım biraz ne biçim bir yaşam sürdürdüğümü. A. da gidecek dedim, beni bırakmazmış. Çocuk işte. Çalışıyor. Ne gelir elinden. Belki hastaneye ziyaretime gelir o kadar.

Yine yatağa başvuracağım galiba. Oysa saç kesiminden sonra yıkanmam gerek.

Ressam dostum da aradı. Katarakt ameliyatı geçirecekmiş. Kolaylığından söz ettim. Açıklamalarımı sessizce dinledi. Hayıflandı elbet. Ne ki ondan da hayır bekleyemem.

Geber bari, eşek oğlu eşek!

Nine

Hasat zamanı. Minarenin şerefesinde kurmuş yuvasını bir çift leylek. Önce ana olsa gerek, süzüldü, arkasından baba. Kanat çırpıntıları, upuzun gaga takırtıları yayıldı ovaya. Gagalarını açtı yavrular. Solucanları, kurbağa bacaklarını yuttular çarçabuk. Dayımın oğlunu arıyorum. Serçe avlayacağız. Birden çevrildim çoban köpekleriyle. Uyarılmışım. Çömelip oturdum. Diş gösteriyor, hırlıyor, ama sokulmuyorlar. Dayıoğlu göründü. Elinde sapanı. Köpekler çekilip gitti. Onu tanıyorlar. Sergide kurutulan buğday tanelerine üşüşmüş serçeler. Birkaç atışta dördü beşi serildi, kimi can çekişiyor, kimi kıpırtısız. Topladık. Meşin önlüğüne doldurdu Dayıoğlu. Dereye ulaştık. Kafalarını kopardı Dayıoğlu. Yolduk tüylerini, sustalısını çıkardı, yardı göğüslerini. Çıkardığı kanlı, minicik yüreklerini yıkadık. İkişer tane yuttuk. Güçlenirmişiz. Bodur ağaçlar arasından yürüyoruz. Düvene bineceğim. Ninem, “Tarhana çorbası, keşkek pişireceğim,” demişti. Secdeye kapanmış bulduk. Çevirdik yüzüstü. Dişsiz ağzı açık, gözleri tavana dikilmiş. “Ölmüş,” dedi, Dayıoğlu, “Kâhyaya haber verelim, üç yıl önce de ölmüştü. Aklına estikçe ölüyor. Kur’anı Kerim düşmez elinden. Hele yemeğimizi yiyelim.” Kırk yıldır bu kerpiç ev bozuntusunda tekbaşına yaşıyor. Seksen beşini bulmuş.

Kalktı. “Eline sağlık nine, çok güzel olmuş.” “Yarasın.”

Annem kasabaya atıyla inermiş, dört nal. Babam bağırmış arkasından: “Dur yahu, düşeceğim.”

“Dedeniz gelir birazdan. Kaz çevireceğim. Kuyuda ayran testisi. Buz gibi. Sever. Midesi delinecek oysa. Bunun babası öldüğünde çok üzölmüştü. Hamamda seni yıkamış, çıkarmış. Kendi yıkanırken yığılıvermiş oracığa.”

“Yanlış,” dedi, Dayıoğlu fısıltıyla kulağıma. “Dedemiz babamdan önce ölmüş.”

“Uzanın içerde. Yorulmuşsunuzdur. Su ısıtırım. Gusöl apdesti alırsınız. Sürüden beş koyun çalınmış yine. Hırsızın teki bu kâhya.”

Kar bastırmıştı ovaya. Sokuldum nineme. Isıttı beni. Dedem taşlıkta bağılıyor. “Kime satıyorsun ulan çaldığın koyunları.”

Horozlar öttü. Kan ter içindeyim. Gazyağ lambası sönmek üzere. Gaz kokusu genzimi yaktı. Kalktım. Annem sobaya odun atıyor. “Ninem öldü,” dedim, “ama o ikide bir ölürmüş, doğru mu?” “Aptal! O büyük bir kadındı. Yıka elini yüzünü. Kahvaltı hazır. Geç kalma okuluna.”

Tiryaki

Ahmet Mithat Efendi Sokağı'ndan çıkan ihtiyarı izliyorum, Hoşdere Caddesi'ne sarsak adımlarla saptı, yanbaşımdan hızla geçen arabanın rüzgârı bol ceketini havalandırdı. Koska'da bir bardak bira, bir de sigara. Tüm yasaklamalara karşın, Sevilla'ya uzansa. Bir duble rakıyla yetinemeyeceğini biliyor. O kadarla kalsa iyi. Genç garsona yılışacak, bir tek sigara bulmasını isteyecek. Bıraktı gûya. Karısının sigara paketinden aşırıldığı sigarayı tam yakarken balkonda yakalandı. Bu hırsızlığını acı sözlerle kınamıştı kadıncağz. Bağış diledi üst üste. Dayanamıyordu işte. Günde üç taneyle yetinebilirdi. Anlaşılar ne olurdu sanki. Kendisini öldürecek gücü olsa sorun yoktu. Oysa biliyordu güçsüzdü, veremezdi böyle bir kararı. *Bunuel*'indi galiba bir filmini anımsadı. Yavaş yavaş kötürümleşen kadının dayandığı koltuk değneğinin tavandan yankılanan tok sesleri kulağında vurgulanmaya başladı. Küçük parkın kanepelerinden birine güçbela oturabildi. Kimse geçirdiği bunalımın ayırımında değil. Yüreğinin hızlı vuruşları biraz dinginleşinceye dek bekledi. Olmayacaktı işte. Davrandı. Köşk açıktı işte. Mavi kapısını itip girdi içeri. Sarışın garson koşturdu. “Bira. İçine bir tek votka da atın. Sonra şey, yavrum ben sigarayı bıraktım ama, fena bastırıyor, bir tane içmezsem öleceğimi sanıyorum. Bana bir tek sigara bulur musun?” “Aman amca, elbet. Rahat ol.”

Belki o tek sigara, yüreğini durdurur. Olanca gücüyle nefeslendi. Çarpıntı büyüdü. Nikotin kollarından sarsak bacaklarına doğru hızla yayıldı. Kardeşinin evinde yine aşırıldığı bir sigarayı içerken ani tansiyon düşmesiyle nasıl döşemeye devrildiğini anımsıyor. Burda yinelense de doğrulamasa bir daha. İnsan nasıl onurunu yitiriyor. Bağımlılığın ölümü bile göze aldırması bir yana, nasıl küçülüyor, kişiliğini yitiriyor. Satın alabilir, cebine koyabilir sigara paketini. Bunu olsun yapmamaya çalışıyor ya, arada yine bu yasağa da uymadığı zaman, sanki öç alır gibi nasıl üstüste sigara içtiğini anımsıyor da dehşete düşüyor.

Kaçınılmaz son nasıl olsa gelecek. “*Aldırma gönül aldırma.*” Kulakların çınlasın *Vedat Günyol*.

Sorular

Yaşlıların anılarını yazmalarını salık veriyordu sevgili *Mîna Urgan*. Onca zenginse yaşadıkları kişinin, öneriye katılabilir insan. Yoksa düşündükçe sıradanlaşıyorsa, kendi öngörüsüzlüğü, başka öğeler yüzünden ya da rastlantıların batağında boğulmuşluktan oluşuyorsa bir yaşam, anlatılmasından bir yarar umulabilir mi? Belki, yazarın hesaplaşma adı altında aklanma, başkalarını suçlama gereksinmesi doyurulmuş olur; dahası, yaşadığı sınırlı sürede oluşan toplumsal, siyasal olayların –hiçbir zaman gerçeğe uymayacak– yüzeysel irdelemeleriyle oyalanmasına olanak verir.

Rakı içiyorum. *Can Yücel* de “İçkiyi, sigarayı bırakamıyorum,” diyordu. Çok zeki, can adam. Benden üç yaş küçük. Üstelik bademcik kanserine tutulmuştu. Sağlığına yapışıp kalmadı işte. N’olursa olsun (mu?) Dramatik ögesi ağır basan şiirler. Hiç de espri uğruna üretilmiş değil. Beni sevmiştii sanırım. Şimdi ne kendine ne bana kıyamaz. Değer yargısı da hafif kalırdı söyleyecekleri yanında.

Şimdi ben ne yapıyorum. Aklıma eseni mi? Çağrıştıran kişiler mi diziliyor karşıma. Onca az ki! Süzdüğüm zaman, kalmıyor tortusu. *Oktay Rıfat*? Dönüp bakıyorum ona. Bakabiliyorum ya, çok seyrek. Bardakçı’da, *Mehmet Ali Aybar*, O, biz. Aybar, uyması kesin zorunluluk diyetini biraz aralamış, bizimle içmişti bir duble. Oktay da keyifliydi. Didim’den gelmişler. Demek ikinci kez görüşebilmiştik. İlki evinde. Birlikte oyun yazmayı önermişti bana. *Edip Cansever* vardı, *Cevat Çapan*... Hele ki Çapan sağ, gömük, hınzır gözleriyle...

Ümit, “Yaşlılığın tadını çıkar,” diyor. Ne tad ama. Yaşlanmamak olası değil ki, böyle bir avuntuya sarılamam. Yaşlanmamayı kendi istençleriyle gerçekleştirebilenlerin bilinçaltı sezgileri olsa gerek, yine de olacakların beklentisi, korku salmıştır yüreklerine.

On dakika önce bitti, melodram. Saçmaydı konu, veri, neden duygulandın öyleyse. Hiçbir şey ilgime değer görünmüyor. Ne yapsam? Genç yaşlarımda da bu bozgunu sıkça yaşadım. Onun için alkolden medet ummuş olmalıyım. Şimdi? Daha beter.

Belge olsun diye mi karalıyorum bu satırları? Aklı başında birinin yapacağı en akıllıca iş, anlamsızlığa sürüklenen kafayı uyuşturmak değil mi?

Tek engel, insanın yine kendi öz benliği, egosu. Yoksa geride kalanların çekeceği geçici acıya bel bağlamak tam bir kaçış senaryosu.

Peki anlatmayı deneyeyim. Çıkmazdan çıkmaza sürüklenmekten başka çıkış yolu görünmüyor. Kişi oyalanmak için oyalandığının ayrımında ise, oyunu mutlaka yarıda bırakır. Ben her zaman ayrımında olduğuma göre bedeni sürüklemekten başka hiçbir işe yaramıyor düşüncelerim. Tam paranoyak ya da manik depresyon belirtileri. Tıp öğrencilerine malzeme. Ama daniskalarını okumuş, gözlemlemişlerdir. Desene bu aldatmaca da sökmüyor. Öyleyse? Gramofon iğnesinin takıldığı ince çatlak. Peki sürekli bu kısır döngüyü anlat. Diski çeviren güç tükeninceye değin. Elbet tükenecektir, disk de dönüşünü durduracaktır. Bu saptama, rahatlatmalı değil mi? Sonsuza dek, (dek) de sınırsız değil demek ki... dönüş sürmeyecekse, bu telaş, iç fırtınası niye...

Oduncasına yaşa ahmak. Durduramıyorsan bile beynin işlevlerini, en aza indirge. Örneğin acıkıyorsan, bırak, acık. İşeyebiliyorsan, bırak, işe. Bitkisel yaşama en yakın biçimde sürdür canlılığını. Bunca vurdumduymaz olunabiliyorsa, algıların, sanatın, daha nice uğraşların anlamı ne?

Liszt alıyır TV’de. Yine de TV1 çekilebilir gösteriler sergiliyor. Öbür kanallar, zırvalamalar zerine. En sıradan oyalanmaya bile olanak yok.

“Sevgi,” deniyor, sıkışınca. Onun da nice yozlaşabileceğini yaşamış biri olarak içine tkrebilirim. Peki ben neyim? İnce hesaplar yapmıyor muyum? Yapıyorum da, belki bağışlanabilecek tek bencilliğim, başkalarını pek fazla bunaltmamak dileği...

Kaya

Gaga burun, Çerkes gözkapakları, boydan fukara, üstünde pardösü bile yok, eksi kaç? Buz gibi hava, görmezden gelemem, ara sokak olsa sapabilirdim, patlak pabuçları besbelli, değişmemiş, durakladık, yarım gülümseme belirdi yüzünde. Öğretmen kürsüsünde ezberlediği Fransızca tümceleri alaycı bakışlarımıza aldırmadan okuyan delikanlı. “Öğretilenlerin hiçbir işe yaramayacağını anlayacaksınız ileride.”

“Merhaba.”

Yanıtlamadı. Gelen geçen omuz vuruyor. Yana çekildik.

“Hemen tanıdım. Sen de ayrıldın galiba ordudan.”

“Atıldım.”

“Neden?”

“Çekemediler.”

“Peki, ne bu hal? Oturalım mı bir yere?”

Vitrininde, taze su böreği, sıcak sahlep yazılı tatlıcıya girdim, arkamdan geldi, tırmandık merdivenleri, çökkün avurtlarını doldurdu tıka basa.

“Anlat Kaya.”

“Disiplinsizlikten. Uyamadım işte. İşsizim. Karım kaçtı. Birkaç kuruşum vardı, o da bitti.”

“Vah vah! Çocuk var mıydı?”

İşaret parmağını kaldırdı.

“Onu da aldı götürdü kadın.”

“İsabet. Bir sürü büro var başvurdu mu?”

“Almıyorlar. Beğenilmedi çevirilerim. Sen? İyi görünüyorsun.”

“Oldukça. Epey sürttüm. Ben istifa ettim, zorunlu hizmetimi tamamlayınca. Karımın yardımıyla bitirdim hukuk fakültesini. Memur oldum yine. Hiç yoktan iyi elbet. Nerede kalıyorsun?”

“Şurada, burada.”

“Ne yapabilirim sana?”

Dişlerini gıcırdattı. Cüzdanımı çıkardım.

“Al şunu. Kusura bakma, birkaç gün idare eder. Emekli maaşı bağlanmadı değil mi? Neydi rütben?”

“Teğmen. Aidatımı alabildim, o da yarısı..”

“Kitabevlerine, gazetelere git. Ben öyle yaptım. Düzeltmenlik falan. Memur alımları durduruldu,

yoksa...”

“Cumhurbaşkanlığına adaylığımı koydum. İngilizcem de fena değil. Sen ne diyorsun arkadaş!”

Dizleri vuruyordu birbirine.

Tabanca

...*mın sapını gülle donatırdım*, sevseydim, sevmedim, ama kullandım, bugünlerde yeşil reçeteyle alabildiğim uyku ilacıyla sızmaya çabaladığım geceler, uzayda dönenip duruyor, kime, neden çevrileceğini kestiremeyen, boş ya da dolu, tetiğine hiçbir zaman dokunamadığım tabancalar. Bir sarhoşun Altınova'ya birkaç el patlattığı topluyu zorla almıştım elinden. “Sok şunu cebine hayvan herif!” Gülmüştü pis pis. “Korktun mu?” Başka bir gün sevgilimi kasabanın pazar yerinden dolaştırarak bırakmak zorundayım evine, kimden aldığımı anımsayamadığım tabancayı yan cebimden çıkarıp gösterdim. Sapsarı kesildi. Kötü baktım, kararlı. “Başka çarem kalmazsa...” Hey, yirmi beş yaşın gülünç çılgınlığı! Ayrılamıyor kocasından. “Evet,” dese kaçacağım oysa. Derken yıl 1949. İki yaş daha yaşlanmışım. Nişanlandım. Yine boş bir tabanca, bu kez kıcımda. İki duble susuz rakıyı mideme indirdikten sonra...buluştuğumuz parkta... Gerekçeler işe yaramayacak. Ölümle burunburunalık korkutabilir, düşebilir yakamdan. Yöneltiyorum çelik namlusunu göğsüne kurtarıcımın. “Vururum!” Yılgısız duruyor karşımda. “Vur, korkak!” Evlerinin kapısında. Parmağımdaki alyansı çıkarıp tutuşturuyorum eline. “Bitti, anladın mı?” Merdivenleri üçer dörder atlayarak atıyorum sokağa kendimi. Bir ay geçmeden gittim işyerine. “Bağışla!” On üç yıl dayandı pişmanlık, ödediğimi sandığım bedel. Birkaç kez yazılan aklıbaşında intihar mektupları. Dolusunu da nedensiz taşıdım tabancaların. İstencimle durduramayacağım yüreğim kuşkusuz duracak kendiliğinden avuntusuna sarılamadım, sarılamıyorum, *Anton Çehov*'a inat.

Bir Bardak Sıcak ay

Ablak suratlı ay kara bulutlara dalıp çıkıyor. Zirvesi karla, sisle çevrili, krateri sönük bazalt kütlenin eteğine oturtulmuş şato. Durup yorgun gözlerimi kısarak baktığım yönde ipileyen sarımsı ışığı görür gibi oldum. Aç kurt ulumaları yankılanıyor ara sıra. Boynuma doladığım benekli atkıyı kapadım ağzıma. Sinsi soğuk. Ak sakallarımnda buzlanma. Koptuğum köyüme ulaşabilecek miyim? Sapağa yaklaştım. Gıcirtısı durdu izmelerimin. Kimsecikler yok. Aydınllığı kapattı bir koyu gölge. Döndüm. Çiğ mavi, kıvılcım akımlı gözler. Kamaşıklığım açılıyor yavaş yavaş. Bir sehpanın üzerinde kanatları açık, dondurulmuş kuşun. Şahin mi? Horoz galiba. İbiği mora alık. Önündeki niyet kutusu boş. Aklım tavşan diyor, çay, tavşan kanı. Dişlerim kenetli. Var mıdır buralarda bir sabahçı kahvesi? Uzatılan ölü el ağzımı ovalamaya çabalıyor. Neden horoz? Şalını düşürdü. Ak göğsü körüklendi. Canlı demek. Yok yok. Umutlanma. Hangi dilden düşündü? Tükendi geçmiş, dönemem geriye. Dokunmasın, kırılırim parça parça. Uyu, uyanamayacağından kuşkulanmasız. Erik yeşiline dönüştü bakışları. İncir ağaçlarının dalları ağırlaşmış. Sebze bahçesine ağırılmışım. Karanlık. Sakızlanan sesi belirdi yanıbaşımnda. “Bulanık göle gel. Birlikte inelim dibe, gömülelim balığa.” “Birlikte ölelim,” demişti, anımsıyorum, oysa! “Ahım tuttu, bırakma bari, bundan sonra. Merdiven başında ağzımı öptün, unuttun mu? Elimde kahve tepsisi. On üçünde. Duydum, gidiyormuşsun.” Eteğinin hışırtısı kaldı belleğimnde.

Zeytin ağaçlarının arasındaki dar yolda kıvrıla kıvrıla yol alan, motoru hırıltılı otobüsteyim. Birkaç sıra arkamda oturduğunu sezdim, bildim bakmadan. Başında yeldirme, kucağında bebesi. Hep yanıışlara koşacağım. Kaldırımlarda nal sesleri. Yuvarlandı al donlu atımın yaylanan bacakları arasına biri. Aştı deneyimli hayvan üstünden. Durup almak istedim terkime, çakıl taşlarının oynadığı derelerden geçerek, uçardık Nemrut dağının ardına. Küskündü, yine de değıştirdiği bedenini çıkardı karşıma, am kozalaklarının yığılıştığı toprak üstünde, dizdizyiz. İnanmış göründüm. Tutup ellerinden, kaldırdım ayağa. Hantal, ışıksız bodrumların konuğu oldum, zamanın alıp başını gittiğine şaşırmış. Anlamış olmalıydılar yaşamasızlığımı. Sabahçı kahvesine sığınamadım. Hiç değılse yudumlayabilirdim ilk demli ayı, beklendiğimi umarak, yanılacığımı, yanıltacağımı bile bile.

ay, sıcak, ağız yakan! Hepsi bu. Bir bardak. Kimsesizler mezarlığına gömdüm imgelerimi. İpileyen sarımsı ışık pırpırlandı, sönmek üzere, sönünce kurtulacağım kendimden –acınası avuntul–, ödeşeceğız, kristal yüreklerine sırt evirdiklerimle.

Bağımlılar Koğuşu

Bekleşiyoruz. Saat 9:00. Sözülmüş Sinan. Bakalım ne diyecek doktor. Burnum ezilmişti. Gözlerimin altı mosmor. Kafam patlasaydı-beyin kanaması, bitmişti her şey. Usturuplu düşmüşüm demek. Yeğenimle içtiğimiz bir büyük şarapla yetinemedim. Onu uğurladıktan sonra getirttim bir tane daha. Sedat Simavi Sokak'tan aşağı yürürken havalandım birden. Sözde kaçayım derken kaldırıma-arabalar vızır vızır... Bağışlatmak için uydurdum belki de. Anımsamıyorum. İçki bağımlısı olduğuma kanıt sayıldı. Yanlış da değil, ölçü tanımıyorum, ağzımı değıdirmem yetiyor, sürdürmeme. Bilincim uyuşmadan bırakamıyorum. Anlatılmış olmalı. Merdivenleri ağır ağır çıkan, saçsız, hayli esmer, başını zor taşıyor galiba, elliyi aşkın bir adam. Egemen bakışlarına bakılırsa hoca bu!

Kapıdan karşıladı. "Sizi tanımak ne şeref!" Şaşırılmış görünmedim. Hazırlıklıydı. Yer gösterdi. Karmakarışık masasının üstü. Çay söyledi telefonla. "Yeni çalışmalarınız var mı?" Sinirlendiğim soru. Yine de "Hele eskiler eskisin," diyemedim. "Var," demeliydim, dedim. Hemen girmiyordu konuya. Yardım etmeli. Bakıştık Sinan'la. "Ben bekleme salonunda bekleyeyim." Gülümsedi hoca. Anlatılmıştır. "Sizin konuşmanız önemli." Neden önemli? Kuru bir dille aktardım olayı. Haklı. Bağımlıyım demektir. "Büyütmeyin. Oldukça güçlü yardımcılarımız var. Yatmanızı öneririm. Zaten yer ayırttım. İki gün sonra nasıl? Asistanım tatlı bir çocuktur." Boyun eğdim. "Konuğumuz iki gün sonra gelecek Müzeyyen Hanım." Çıktık.

Durdu asansör. Bavulum taşındı. Açılır kapanır kapıdan girerken kovboy filmlerini anımsadım. Amerikan barın taburelerine tünemiş, viskilerini yudumlayan, kıçlarındaki kolt tabancaları sarkık kovboylarla karşılaşacağım sanki. Salon boş sayılırdı. Muşamba örtülü dört köşe masalar, ak boyalı plastik sandalyeler. Doğru asistanın odasına götürüldük. Sinan çelebi, sakın. Koridora çıkmayı önermedi bu kez. Kısaca not aldı Müzeyyen Hanım.

Zarif, ince, genç bir kadın. Gözlüksüz. Boyasız tırnakları, dudakları da. Hemşire eşliğinde, ayrıldığı söylenen odaya yöneldik. Açıldı kapı. Odada, iki giyimli genç adam, soydukları elmaları dişliyorlardı. Uzun boylusu güleç yüzle, "Hoşgeldiniz," dedi. Küçük bir gardırobun yarısı dolu üst rafına birkaç parça eşyayı yerleştirmeme yardımcı oldu. Valizim karyolanın altına sürüldü. Başucumda, kapağı kapanmayan, cilası bozuk komodin. Karyolam kapı kenarında. Üç kişi kalacağız demek. Ben biraz horlarım. Oda arkadaşlarım horlamazlar inşallah. Yine de uyku ilacı istemeli. O sıralar sigara içmiyorum, oysa sigara dumanları kaplamıştı her yanı. Tuhaf. "Sigara içmeye izin var demek." "Evet, içki yasak elbette. Sigaraya göz yumuluyor." Pijamayla dolaşmak da yasak. Sabahleyin saat 7:00'de giyinik olacaksınız. Kahvaltıdan sonra yürüyüş var bahçede. Daha sonra toplu görüşme. "Sıkılmayın. Okumak için bir küçük odamız var. Televizyon da."

Hüzün dolu gözlerini kaçırıyordu benden Sinan. Kucaklaştık. Gitti.

Öbür genç adam konuşmuyor, insancıl beriki besbelli, tabaktaki elmalardan birini soyup uzattı, yedim. "Arkadaşlarla tanışırsınız yavaş yavaş. Toplu görüşme başlayacak neredeyse. Siz bu seferlik katılmayın isterseniz, yorgunsunuz. Pazartesi günleri Dr. Müzeyyen başkanlığında, psikiyatri hemşiresi gözetiminde toplanıyoruz. Pazar günü isteyen evci çıkabiliyor. İlk hafta izin verilmiyor. Biraz sıkılacaksınız ama, evine gitmek istemeyen birkaç arkadaş var. Maden suyu salık veririm. Dışarıdan birşeyler getirtmek isterseniz, bir haftalığına seçtiğimiz koğuş temsilcimize yazdırırsınız. Aslında bize dışarı çıkmak yasak. Ancak tetkikler için, yani başka servislere gönderildiğinizde çıkabiliyorsunuz."

Uzandım elbiselerimle yatağıma. Çatlıyor başım. Herhalde öğle yemeği çıkar bana. Kahvaltıya yetişemezdim. Zaten evde peynir ekmecli kahvaltımı yapmıştım.

Salon dolmaya başladı. Kendin al yöntemi uygulanıyormuş. Çatal, kaşık sesleri geliyor.

Yürüyüşe katılmamıştım. Oda arkadaşlarımla masasına çağırıldım. Yine parası paylaşılarak salata yapıyorlarmış. İlk gün. Hemen ben de katılayım, dedim. Bir hafta için avans verdim. Alış veriş sonucuna göre ekleme yapılması gerekebilecek. Zeytinyağı-limon karışımı doldurulmuş su şişesini buzdolabına koymuşlar. Yatağıma bile düzelden oda arkadaşım, Cavit adı– PTT’de memur. Öbürü Ulaştırma Bakanlığı’nda makam şoförü. Konuşmuyor pek. Bacaklarında morluklar. Neredeyse koma halinde getirilmiş hastaneye. (Karısı kapmış çocuğunu kaçmış.) Elini ayağını bağlamışlar. Önce ilk sağaltım odasında bekletiliyormuş saldırgan sarhoşlar. Serum veriliyor. Yemek: Çorba, sulu köfte, kuru üzüm hoşafı. Hızla tüketildi. Koğuştaki seçilenler yıkıyor bulaşıkları mutfakta. Çaylarımızı içtik.

Toplantı başladı. Yemek masaları birleştirildi, çevresine dizilen sandalyelere oturduk. Bölüm asistanı, yardımcısı uzman hemşire açtılar toplantıyı. Sırayla pazar gününün nasıl geçirildiği soruluyor. Aşağı yukarı aynı yanıtlar. Çoluk çocuk özlem giderilmiş sözde, televizyon seyredilmiş, meyve suyu içilmiş. Sorulmadı bana. Önümüzdeki pazar çıkacağım eve. Ertesi pazartesi sorguya çekileceğim herhalde.

Öğleden sonra da geçti güç bela. Akşama dek, salonla odalar arası koridorda volta attım ara ara. Tavla, iskambil partileriyle dolduruluyor zaman.

Akşam yemeği sırasında bir patırtı koptu. Kılığı oldukça düzgün, kel kafalı, orta yaşlı bir adam, ana avrat küfretmeye başladı birine. O da önündeki sürahiyi kaptığı gibi fırlattı küfürbazın üstüne. Bereket tutturamadı. Kolonlardan birinin arkasına gizlendim. Ne doktor, ne hemşire, kimse yok ortalıkta. Küfürleşmeler, itişmeler sürdü bir süre daha. Küfrü başlatanın kimliğini öğrendim. Bir kamu kuruluşunda avukatmış. Öbürü Maliye Bakanlığı’nda takip memuru, çelimsiz, mavi gözlü. PTT’de memur arkadaşım, “İkisini de taburcu ederler, yazık oldu Hasan’a,” dedi. Yönetim acımasızmış. Avukat hâlâ söyleniyordu. “Sen kimsin ulan it!” Kavganın nedeni saçma. Hasan, doktor adayına su götürecekmış. Avukatın masasındaki iyi sudan bir bardak su istemiş. Vermemiş avukat. “Kıza kıyak çekecek salak!” İşin içinde kıskançlık da var anlaşılan.

İlaçlar dağıtıldı. *Cipram*. Yanında bir beyaz tablet daha var. *Benexol*. B Vitamini. Her gün alınacak. Yuttum. Uyku bastırdı. Bakalım ne olacak sabah.

Toplantı açıldığında, hemşire olayı sordu hastalara. Kimse ağız açmadı. Cavit söz aldı sadece. Anlattı açık açık. Avukat savunmadı kendini. Tahrik varmış. Hemşire olayın yönetime yansıtılacağını söylemekle yetindi.

Toplantının sona ermesinden iki saat kadar sonra iki kavgacı taburcu edildi. Avukat eşyasını toplayıp giderken, ortaya tehdit savurmaktan kendini alamadı. “Hoca’yla konuşacağım. Benim kim olduğumu anlayacaksınız!”

Devamlı kitap okuyan hasta, sabahki toplantıda, “Aramıza yeni katılan değerli arkadaşımızdan, hepimiz adına özür dilerim,” dedi. Tanışmıyoruz, “değerli” sözünden sıkıldım, ama “ne malum?” demedim. İlgisine teşekkür ettim üstelik.

Sırtım kopuyordu. Yatmaya o bakımdan da razı oldum. Akciğer kanseri çıkar bakarsın! Hoca, tüm

servislere göndereceklerini de açıklamıştı. *Check-up* diyorlar, böylece yıpranık gövdem elden geçecek.

Yavaş yavaş hastaları tanımaya başladım. Genelde sıcak insanlar. Uzun süre kalanlar var klinikte. Biri ayaklarını sürüye sürüye dolaşıyor. Sataşanlara yanıt vermiyor. Odalarında kalan Hasan taburcu olunca, bana kendi odalarına taşınmayı önerdi. İncelikle kabul etmedim. Oda arkadaşlarım alınabilirlerdi.

Çıkamadığım pazar günü, yatacağımı beklemeyen karım, Sinan, Güneş geldiler hastaneye. Meyve getirmişler. İncelemelere hemen başlanmıştı. Kan, idrar tahlili, röntgen çekimi. Öbür servislere gönderiliyorum. Sırt ağrıları için göğüs hastalıkları servisine konsültasyon kâğıdı yazıldı. Sinan tanıyormuş bölüm başkanı hocayı. Telefon edecek. Karım sigara serbestliğinden tedirgin oldu. Yatmaklığım doğru değil. Beter olabilirim. Sinan sertçe karşı çıktı. Dışarıdan inceleme yapılması çok zordu, günler alabilirdi, git gel. Yatmışken tümünden elden geçerdim. Haklıydı. Yumuşattım tartışmayı, ama karımın ne yapıp edip beni klinikten çıkarma girişiminde bulunacağından kuşum yok. Gittiler. Tuhaf, edilgen, bayağı aldırıışsızım. Yatılı okul dönemini yaşıyormuşum gibi.

Yönetim hastaları tanıştırmıyor. Tek yataklı oda yok. Kendiliğinden oluşacak arkadaşlıklar yararlı olurmuş. Dertlerini, sıkıntılarını birbirlerine anlatarak rahatlayabilirlermiş.

Gerçekten de gruplaşmalar oluşmuş. Beni de çağırıyorlar aralarına ara sıra. Ne ki konuşmalar içki özlemine dönüşüyor hemen. İçki nöbetlerinde başlarına gelen olayları açık açık anlatıyorlar, düştükleri acıklı durumları gülünçleştirmeyi yeğleyerek. Ben de oldukça çekingen, suskun tavır göstersem de başlangıçta, gitgide utanma duygusunu bir yana bırakmaya başladım.

Grup terapisine giriliyor. Asistanın hoşgörüsüne sığınarak biraz da, öbür servislere gideceğimi bahane ederek kaçınıyorum bu terapilerden.

Pazartesi yapılan açık salon toplantısına katıldım bir kez. Hemşire oyun oynamayı önerdi.

Bir sözcük söyleniyor. Sırayla, o sözcüğün son harfine uygun sözcük bulacaksınız. Örneğin ekmek mi dendi, karpuz diyeceksiniz, sıradaki oyuncu zeki diyecek, böylece tur sürerken uzunca süre sözcük bulamayan oyun dışı kalıyor; yaptırım çay servisi yapmak. Ben sonuna dek dayandım, ödül olarak önümüzdeki hafta cumartesi de evci çıkabileceğim.

Hastaneye dönüştü, nöbetçi doktora görünmek zorundaymışız. Anlaşılan izinli bırakılan gün içki içilip içilmediği denetleniyor.

Kitap okumaya çalışıyorum ya, yürümüyor. Bu duruma düştüğüm için suçlayıp duruyorum kendimi.

Göğüs hastalıkları hocasına gittim. Yerinde yoktu. Koridorun başında pos bıyıklı bir görevli engelliyor gelenleri. Bekleme salonu dolu. Dikildim ayakta. Hocayı tanımıyorum. Ne yapsam? Bir ara, görevlinin kaybolmasından yararlanarak daldım koridora. Kapısında hocanın adı yazılı odaya girdim. Beklemeye kararlıyım. Oturdum koltuklardan birine. Ne der hoca? Telefon edildiğini anımsar belki. Bir saatten fazla, tıp dergilerini karıştırarak zaman doldurdum. Kapı açıldı. Kalktım ayağa. Çok şişman bir hanım sorgular gözlerini dikti üstüme. Hemen boynubükük tavırla geliş nedenimi özetledim. Ses çıkarmadı. Masasına geçti. Akciğer röntgenime baktı. “Sizi bir muayene edeyim.” Tansiyonumu ölçtü önce. Sonra uzun uzun dinledi sırtımı, göğsümü. Ayak arterlerimi, karnıma bastıra bastıra iç organlarımı yokladı. Geçti masasına. Başlıklı bir kâğıda isteklerini sıraladı. Yeterli

görmedi herhalde dosyamdaki bilgileri. Uzunca bir liste. Kan tahlilleri yinelenecek. Solunum testi yapılacak. Tomografi çektirilecek. Bu sonuncu olmazsa olmazmış. Ezbere tanı konulamamış. “Sağolun,” dedim, çıktım. Koridor hastalarla doluydu.

Trombosit yüksekliği nedeniyle de inceleme yapılacaktı. Ertesi güne bıraktım. Bahçedeki banklardan birinde oturdum biraz. Çoğu yaşlı hastalar, kollarına giren yakınlarının yardımıyla dolaşmaya çalışıyorlar.

Odama geldiğimde yalnızlık çöktü yüreğime. Acaba banyo yapabilir miyim? Tuvaletlerin bulunduğu bölümde duşlar vardı. Neyse ki havlu getirmiştım. Soyunup girdim, sıcak su haşladı önce, ılıştırmayı başardım titreye titreye. Ferahladım azıcık. Kurundum gûya. Islak mıslak elbiselerimi giyip, döndüm odama. Cavit, “Uzan, dinlen,” dedi. Sevindim. Sızmışım. Karavana sesleri geldi. Akşam yemeği çok erken veriliyor. Televizyonun sesi kısılmıyor hiç. Yemek sonrası seyrettim yarım yamalak. Yeşilçam filmlerinden biriydi. Arada telefon çalıyor. Telefona da hastalardan biri yanıt veriyor. Çağrılanın adını yineliyor yüksek sesle. Konuşulmuyor, durmadan sigara tütürülüyor.

Sora sora buldum, röntgen, tomografi çekimi yapılan yeri. İki gün sonraya gün verdiler. Trombosit için hematoloji servisine gitmeliymişim, İbn-i Sina Hastanesi’ndeymiş hematoloji servisi. Koridorlar hastalardan geçilmiyor. Sevk kâğıdını, insanları ite kaka görevliye uzattım. “Öğleye doğru ancak girersiniz muayeneye. Bekleyin.” Ayaktayım. Saatlerce ona buna dikerek boş gözlerimi, bekledim. Sonunda girebildim muayene odasına. Neredeyse lise öğrencisi diyebileceğim bir genç hanım doktor aldı kâğıdımı. “Uzanın.” Damardan kan alındı. “Yarın gelin.” Çıktım. Beni, birkaç hastayı getiren ambulans yok ortalarda. Bir taksi çevirdim.

Verilen yemekler nafiye. Gir şu kebabçıya. Döner, salata. Oh be! Karnım doydu. Üstüne tatlı da çeksem mi? Ekmek kadayıfı, evet. Gazete getirmiyorlar. Gazete de alalım. Baldır, bacak, yırt at ekini!

Karımın boş durmayacağını biliyordum. Telefon etti. Hoca görüşme isteğini kabul etmiş. O sigara dumanlı bölümde kalamamışım!

İzinliyim. Geldim eve. Sıcak çorba, patlıcan musakka.. Sütlaç. “İncelemeler bitsin, çıkarım.” Ona göre bağımlı değilim. Gereksiz orada yatmaklığım. Korkuyor. “Hoca’dan rica edeceğim, seni tek yataklı bir odaya alsınlar hiç değilse.”

Trombosit sayısı yine yüksek. Aldığım ilaca devam etmeliymişim, yaşadıkça!

Tomografi sonucunu da aldım. Gittim şişman hocaya. Solunum kötü. Bronşektazi, anfizem. Güçlü bir antibiyotik verdi. Üç hafta sonra yine çektermeliymişim tomografi. Yandık!

Derken asıl hoca çağırdı. Görüştük. “Sizi bir alttaki bölüme alacağız. Orada tek yataklı bir odaya.” Çok ilgiliydi. Sormadım neler anlattı karım. Zaman zaman aşırı alkol almak *dipsomani* anlamına gelirmiş. “Biraz daha kalın. İncelemeler tamamlansın..”

Cavit, üzüldü bayağı. Eşyalarımı, valizimi indirdik beraber. Kimsecikler yok. Bu bölüme bayan hastaları da yatırıyorlarmış. Akşam yemeğini yalnız yiyeceğim. Cavit, “Çay içmeye gelin yukarı,” dedi. İçim daraldı. Odanın penceresini açamadım. Ağırlaşmış bir koku yaygın. Pencerelelerin ıspanyoletlerini çalıştıran kolları çıkarılmış. Yukarı kattaki pencereler de kapalıydı, ama hiç değilse görevlilerin bulunduğu sıra havalandırılıyordu koridor. Cavit, “İntihar olasılığına karşı önlem,” dedi, anladı sıkıntımı. Mutfaktan bir kaşık aldı geldi. “Açayım sana,” dedi. Sapını tornavida gibi

kullanarak açtı pencereyi. “Perdeyi çek, azıcık aralık kalsın. Farkına varmasınlar.”

Koridora çıktım. Caddeye bakan pencereden baktım dışarı. Mamak Caddesi. Yüksek, altıncı kattayım sanırım. Atlamalı! Demir parmaklık da yapılmış. Çıkamam ki! Hem aklım başımda. Bir aralık karşı odanın kapısı açıldı. Ne çok kamyon, dolmuş, taksi geçiyor. Uğultu yankılanıyor. İyice yaşlı, avurtları çökük bir adamcağızla, karısı olacak şalvarlı bir kadın göründü. Bakıştık, hemen çevirdim başımı. Kadının elinde ördek. Odalarında tuvalet yok anlaşılan. Benim odamda var. Duş da. Koridora açılan öbür odaların kapıları kapalı. Başka hasta yok galiba.

Karavana geldi. Alüminyum, bölmeli tepsimi uzattım. Öğle yemeğinin aynısı. Kepçeyi boşalttı müstahdem. Bulanır gibi oldu midem. Aç kalmayalım. Oturdum sıralardan birine. Tıkınmaya çalışıyorum bulgur pilavını. Ekşimiş yoğurt da vermişlerdi. Dalgınım. Genç sayılabilecek bir kadının sıranın öbür yanına oturduğunu fark ettim. Kaydı karşıma yavaşça, tanıttı kendini. “Ben Bulut.” Devrek’de edebiyat öğretmeniymiş. Laf olsun, sordum, okumaları için ne öneriyor öğrencilerine.

Saydıklarını tutmadım, sayılmayanlara haksızlık saydığım için belki, belli de ettim, ağzımı ezip büzerek hafifçe. Anladı. Sınırlıymış, öğütlenenlerin dışında kitap salık veremezlermiş. Meraklı bir bakışla mesleğimi sordu. “Emekli memur,” dedim. Gülümsedi. “Yoksa siz de yazar mısınız?” Kaş çattım. Kaşındım, ne gerekliyse. Tümnden yadsımalıydı, ama şeytan dürttü derler a, ağzımdan, “Eh işte, bir parça kalem oynatmışlığım var,” çıkıverdi. Güldü gözlerinin içi. İçerledim kendime. Döküntü bir hatun olsa, öyle ilgi toplamak uğruna laf etmezdim kuşkusuz. Basılmış kitaplarım var mıydı? Hadi bakalım, istersen ‘yok’ de! “Önemli değil. Ne yapacaksınız? Duymadığınıza göre adımı..” Duymak zorundaydı sanki. Varacak üstüme, vardı. Kemküm, bir iki tane söyledim. Pek ilgilendi. Kalem çıkardı, tükenmez— yazdı küçük not defterine. “Çok mütevazısınız.” Böyle bir ortamda tanışmak aklına bile gelmezdi. İlk fırsatta alacak kitaplarımı. Sanmıyorum ya, alırsa sinirlenecek, burun kıvrıracak elbet. Aptallığın dik âlâsı benimki.

İki müstahdem, suskun, kulak kabartıyorlardı besbelli konuşmalarımıza. Tepsilerimizdeki artıkları plastik çöp bidonuna boşaltmamızı bekliyorlar, sonra da yalapşap yıkayacaklar. Kaşgöz ettim. “Bana izin.”

Çekildim odama. Bu rastlantı hem canımı sıktı, hem iyice bunalmaya başladığım sıra az buçuk cankurtaran saydım ahbablığımızı. Neydi acaba hastalığı. Görünüşte sağlıklı. Meraklı olmayayım. O da sormayacak sanırım. Psikiyatri bölümünde yattığımıza göre, var bir bit yeniği ikimizde de..

Her neyse, müstahdemlerin alayımsı bakışları hoş değildi. Yemeğimi odamda yiyeyim bundan böyle.

Ertesi gün, inceleme sonuçlarını almak için gönderildiğim servisleri dolaştım.

Yüksek tansiyon, ritim bozukluğu, damar sertliği yakınmalarım nedeniyle kalp-damar hastalıkları bölümüne de gitmeliymişim.

Doktorlar yok. Nöbetçi doktor, “Konsültasyon için servis şefi görevli,” dedi. O da ameliyattaymış. Beklemeye başladım. Herhalde iki saati buldu. Ortalık karardı. “Siz en iyisi yarın gelin. Ameliyat önemli. Geleceğini sanmam.”

Söylene söylene döndüm kliniğe. Taburcu edilen hastalardan biriyle karşılaştım asansör kapısında. Karmakarışık yüzü. Dayanamamış. Yararı yokmuş hastanede yatmanın. “Atın ölümü arpadan olsun.

Hadi bana eyvallah!” Çok da efendi bir adamdı.

Cavit, benim karyolama yatırılan hastanın saldırgan, küfürbaz bir genç olduğundan söz etti, bana uğradığında. Marketi varmış. Zor dayanıyorlar. Olay çıkacak, korkuyor.

Yemek saatine yetişememiştim. Odama konmuş buldum tepsimi. Birkaç dilim salam, peynir ekmek konmuş bölmelerine. Verilen çilekler yıkanmış. Kadın eli değdi. Sağol, diyeyim bari, ama bu beklenmez ilgiden tedirgin oldum çabucak. Yine de çıktım koridora, yok. Odasına çekilmiş olmalı. Sabaha artık.

Halil paspas yapıyor odamda. Yatağıma yan oturmuş, izliyorum. İkircikli. Ağzı oynuyor gibi. “Nen var Halil?” “Siz yazarmışsınız öyle mi?” Bulut Hanım yaydı anlaşılan. “Verseniz de okusak kitaplarınızı.” “İçin kararır Halil! Aşk meşk arama bende.” “Ben de yazıyorum.” Şaşırdım. “Aferin. Ne yazıyorsun?” “Şarkı sözü. İstanbul’dan çağırdılar. Beğenilmiş. Bir kaset doldurulsa, dönerim köşeyi.” Öğüt verdim. “Sözleşme yap. Bu adamlara güven olmaz.” Onda o göz yokmuş. Gidecek, dört çocuk. Yetmiyor aylığı, ne yapsın. İki gün izin almış bile.

Kalp-damar hastalıkları bölümüne gitmemeye kararlıyım. Sekiz on tablet ilaç alıyorum günde, daha ne verecekler. Böyle yaşamamın ben içine...

İster istemez taktım aklıma. *Sevdalı Bulut*: koca *Nâzım*. Kocasından boşanmış sanırım. Kızının hastaneye gelmesini istemiyor. Ne alıp veremediği var kat hemşiresinin. Tersliyor vara yoğa. Bir iki ay istirahat raporu alabilse. Yatıran doktora bir vizit ücreti daha mı önerse ne yapsa? Ankara’ya naklini isteyecek. Ağzı balık ağzı, daha doğrusu açılmış midye. Benzeti aykırı, sevmedim. Büyük gözleri, buğulu, ağılsı. Artık çıksam, diyorum. Karşı odadaki hasta bunamış galiba. Yakındı şalvarlı karısı. Beni pencereden atacaklar diyesiymiş ikide bir.

Kat hemşiresi, “Dr. Müzeyyen Hanım ısrar ediyor. Gidin hazır yatmışken kalp-damar servisine,” dedi. Zorla mı! Görüşmek gerek. Sırtımın ağrısı hafifledi. Odamdaki kanepeye uzanıp uyukluyorum habire.

Bulut’un kapısı aralık. Çıktı. Görünmüyormuşum. “Haberiniz yok, odanıza biri girdi gece. Ödüm koptu. Yukarı katta kalanlardan herhalde. Bir şey değil... Komşu servise kaçtım. Epeyce dolandı koridorda...” Cavit’in sözünü ettiği hasta olmasın. Halil yok. Arkadaşı Mürsel’e sordum. Koridorun kapısı kilitlenmiyor mu gece? Açık bırakılıyor. Nöbetçi doktor yoklarmış bazan. Hiç rastlamadım. Unutulmuşuz burada. Kat hemşiresi saat 17.30’da giyinip kuşanıp gidiyor, kendi oda kapısını kilitleyip. Hani boğazlansak kimsenin ruhu duymayacak. Bulut uydurdu belki, ya da *halüsinasyon* geçiriyor. Çok sinirliydi. Avutmaya çalıştım. En iyisi bahçeye çıkayım, tetkik için gidiyorum bahanesiyle.

Birinin terliklerini sürüyerek dolaştığını sezdim miydi gece? Dahası suratımda soluğunu duyumsamıştım galiba. Dörtte bir tablet uyku ilacı işe yaramış olmalı ama, yarım aklıma da yitirmeden sıvışmalıyım buradan. Kadıncağzı namus derdine düştü, haklı olarak. Uyku tutmuyor herhalde. Bulaşıcı korkuya kaptırırsam kendimi. Atlasaydı herif üstüne suçlanırdı üstelik. Tasarladım rezaleti. Ter bastı sırtıma. Fanila değiştirmeli. Saçmalama aman...

Dönüşte haber verdi Bulut. Cavit aramış. Genç dostum Ümit telefon etmiş. İlk fırsatta ziyaretime gelecek. Sağolsun.

“Çıkmayı düşünüyorsunuz değil mi?” Elinde fotoğraf makinesi. “Bir anı fotoğrafı çektirsek? Arkadaşınızı da çağıralım. Bir daha görüşemeyeceğiz nasıl olsa.” Hiç hoşuma gitmedi. Yine de kıramadım. “Siz yorulmayın, ben çağırayım Cavit Beyi.” Geldi Cavit. Sıralandık kanepeye. Bulut yanıma sığıştı, sokulgan. Mürsel birkaç poz çekti. Adreslerimizi aldı Bulut. Fotoğraflardan birer takım gönderecek. Göndereceğini sanmam, göndermedi, yıl geçti aradan.

Ertesi sabah Dr. Müzeyyen Hanım’ı gördüm. “Çıkmak istiyorum.” Anlatmadım olan biteni. Neme gerek. Hoca’yla görüştüktan sonra bildirecek sonucu. Hoca verirmiş kararı. Odama döndüğümde Ümit’i buldum. Kucaklaştık. Benden aldığı taslakları temize çekmiş. “Bir küçük kitaplık oluştu bile,” dedi gülümseyerek. Akıllı ermemişti pek, bu hastaneye yatış öyküsüne. O da sıkıntılı aslında. Açılmıyor. Doktora çalışmalarına vermiş kendini. Yine uğrayacağı sözüyle gitti.

Akşam üzeri birtakım sesler çalındı kulağıma. Yeni bir hasta yatıyor galiba. Odasına televizyon taşındı. Pantolon giymiş, kısa, sarı saçlı, kırtkan bir genç kadın. Valizini kocası galiba, yaşını kestirmek güç– bir adam götürdü odasına.

Yemeğimi yine odamda yedim. *Körleşme*’yi okumaya çalışıyorum. Bulut geldi. Yeni gelen bayanla kocası, kahve içmeye çağırıyorlarmış. Kimbilir nasıl övüldüm, palyaço muyum ulan ben! Keşke! Özür dilerim, içi kara güldürü ustalarından!

Oturduk kanepeye. Sütlü neskafelerimizi yudumlarken dinledik dertlerini.

Koca gitgide artırmış içkiyi. “Kapı önüne konuldum sonunda. Ablama sığındım bir süre.” Karısı başlamış bu kez de. Adam bırakmış içkiyi, ama o sürdürmüş. Hazır giyim mağazasında yönetici durumunda koca. Karısı bir modaevinin patronu. Parasal sıkıntıları yok. Çocukları olmadığı için mutsuzlarmış. Şen, kaygısız, görmüş geçirmiş suratımı takındım. Gülünç tutkulara dönüştürdüm, gençliğimin sözde sevdalarını. Bir gülüştük, bir gülüştük! Akıl vermiş gûya Tanrı! Nasıl kullanacağız? Yöntemini de öğretseydi ya! Biraz tuhaf bakışıldı. Hoca sevimli, akıllı. Bana da bağımlı dendi. Doğru yaşamaya bağımlıyım zâhir. Tıp korkunç ilerledi. Tüp bebek filan. Sonrasını bilemem. Pek sorgulamaya gelmez hayat.

Adamcağız etkilendi bayağı. Karısını bize emanet etti, gitti.

Odasına çekilirken kadın, arkamda durakladı, omzumu sıktı hafifçe, “Kendini aşan insanlara saygım sonsuz,” gibi birşeyler mırıldandı. Duydu mu, duymazdan mı geldi Bulut, kestiremedim.

Sabah. Nöbetçiymiş Halil. Kendimi aşmışım öyle mi? Bir bu eksikti, Allah kahretsin! Kimden, nereden öğrendiyse! “*Aşabilsem şu dağları, dağları, amaan...*”

Ne oldu? dememe gerek yok. Suratı berbat Halil’in. Atlatmışlar. Depozit istemişler üstelik. Çekmiş, gelmiş. Olacağı buydu. Dizboyu aptallık, zavallılık. “Umut kesme. Yazmaya devam. Gün olur, kadrin bilinir!” Hah-ha!

Dr. Müzeyyen Hanım indi bizim kata, ilk kez. Hoca, “Yapın taburcu işlemlerini,” demiş. Yardımcı olacak. Servisler dolaşılacak, yorulurmuşum. “Dinlenin siz.” Teşekkür ettim.

Cavit’e uğradım. Bayağı üzüldü. “Erken kaçıyorsunuz. İnşallah iyi olur.”

Uzandım odamdaki kanepeye. Battaniyeyi çektim üstüme. İçim geçmiş.

Öğle yemeğini yemedim. Bulut, yine ayıkladığı, yıkadığı çilekleri getirdi odama. “Yarın erkence kaçırım, belki görüşemeyiz, Allaha ısmarladık.” Sarıldı birdenbire boynuma, sımsıkı, öptü yanaklarımdan. Koşarak gitti, kapandı odasına. Modaevi patronu belirdi kapısının önünde. O da kucakladı içtenlikle. “Şey,” dedi, “alınmayın sakın, Necatibey’e yolunuz düşerse, uğrayın bizim beyin mağazasına. Giydirip kuşatsın sizi.” Gülümsedim. Hırpaniydi kılığım öyle ya, acımış olmalı.

Karşı odadaki hasta, karısı şalvarlı kadın görünürde yoklar. Kapıları kapalı. İsabet! Uzaktan bile ağız dolusu soğan kokusu içimi bulandırıyor.

Sabah. Soğumuş çayımı yudumlarken, çıkageldi Halil. Kat hemşiresi halletmiş işleri, taburcu kâğıdını tutuşturdu elime. Onunla da kucaklaştık.

Halil, indirecek valizimi aşağıya. Hoca’yı görmeli. Ayıp olur.

Odasında konuğu vardı. Bekledim biraz. Buyur etti Hoca. “Her zaman başvurabilirsiniz bana. Kart kullanmıyorum. Bütün telefonlarımı yazdım. Hiç çekinmeyin.” Damarları çıkkın elimi ürkekçe uzattım. Beni çekti göğsüne. “Bırakmayın lütfen kendinizi.” Kırgın gibi geldi, boğuk sesi.

Halil’in avucuna bir milyon TL sıkıştırdım. “Helal et hakkını.” Çevirdiği taksinin arka koltuğuna attım kendimi. Oldu mu yani? Neyse görmedi kimse.

Mahmut Bey

Devrek bastonuma dayana dayana Tıp Merkezi'nin yolunu tuttum. Sağlık Ocağı uzak. Kapıdan karşıladı bir genç kız. Boylu, daracık pantolon var ayağında, yönlendiriyor hastaları, yeni işe alınmış olmalı, bayağı güzel. Baş türbanlı doktorlara ne demeli peki?

“İlaç mı yazdıracaksınız, muayene mi?”

Bankonun  n  kalabalık. Sıraya girmeye kalkıştım, iteklediler. Sağlık cüzdanımı uzatabildim. Dosyam  ıkarıldı. Birinci kat. Gözüm almadı beş on basamak merdiveni çıkmayı, bindim asansöre. Bekleme salonu tıklım tıklım. Yaşamın sınırına dayanmış, çoğu surat yoksulu, yıkık, torba bedenli kadınlar. Boşalınca bir sandalye hamle edip oturdum. Gazetemi çıkarsam mı? *Cumhuriyet*. Olmaz. İ killenirler. Hem hışırda ne yapsam, uyukluyor herkes.

Yorgun gözlerimi diktim tavana. Baş t lbentli bir kadıncağız belirdi. Elinde  i ekli tepsi. “ ay alır mısınız?” İçerledim. Bakındı inceli e! Tramvay alırım, ama plastik bardaktan çay içmem, diye eime, sinirlendi im *mersi* s zc  ne sığındım, buz gibi, yarım ağız.

H rmetli burnunu, çizgili, eflatun g mle inin yakasına ba ladığı kelebek kravatını gördüm, yalpalayarak adımlıyor yarı aydınlık koridoru Mahmut Bey. Ne arıyor acaba burada? Özel doktorlara gittiğini söylerdi hep. Aylardır rastlaşmıyoruz, ne yolda ne ara sıra uğradığı Derya Lokantası'nda. Kayboldum g  s nde.

Yürüyoruz, biraz yokuş yukarı tık nefes. Gönenli pastacının  n nden geçerken, “Birer meyve suyu içelim mi?” önerimi olumlu karşıladı dostum, dostum mu? Öyle say ne çıkar, sayıp d kebiliyoruz hastalıklarımızı birbirimize, acımış görünmemeye çalışarak. Ben susmayı ye lemekten yanayım bu kez, bakalım.

Salık vermiş oğlu. Hesaplıymış burası. Doktorlar da çok ilgili.

Üre yüksek. B bre inin biri tam tıkalı, taşlaşmış öbürü, yarım yamalak çalışıyor, verilen diyet listesini uygulayamazsa diyaliz makinesine ba lanması kaçınılmaz.

Ağızını aramalı mıydım? Başgarson Sedat, sormadığı halde yılışık bir gülümseyişle “Mahmut Bey görünmüyor epeydir,” demişti. Hastaydı belki. Ona ne?

Dayanamadı.

“Kiraya verdiğim kuru temizlikçi d kk nındaki kasiyer kızı hatırlıyor musun? Patlıyorum sıkıntıdan. Ahbaplığımız ilerledi. Güleç, sıcacık bana karşı. İhtiyarım tamam, ama y re im genç. Belli etmiyorum tabii. Yine de okşamak geçiyor içimden, ne yalan söyleyeyim. Derken bir gün, ‘ ok tatlısın amca!’ deyip sarılmadı mı boynuma, şap şup öptü yanaklarımdan. Titriyorum yahu! Zar zor, ‘Ne yapıyorsun kızım,’ dedim, ‘ ekil başımdan.’ ‘Hoşuna gitti değil mi?’ demez mi? L  havle vel  kuvvete ill  bill . Dar attım kendimi sokağa. Şıllık tırtıklayacak beni besbelli. Zaten borç diye aldığı beş milyonu vermedi geri, i  edecek aklınca. Bir gören olmadı bereket. Beş on gün sabrettim. İnci dişleri, minicik burnu, cin bakışları çıkmıyor aklımdan. Gelir, dedim, atarım eve, m ncıklarım orasını burasını, koklarım. Başka ne gelir elimden. Helal olsun, yazık. İhtiyacı var. Sıkıştırırveririm eline   beş. Ti  rt alsın, çorap alsın. Gülme! Kepazelik elbet. Horoz ölür, gözü   pl kte kalır. Dayanamadım. Çevreyi kollayıp gittim d kk na. Kıkır kıkır güldü kız.  ay getirtti. Ellerim titriyor.

Devirdim bardağı, battı pantolonum. Islak bez getirdi kız, silecek. Silkindim. Al bastı suratıma. Paldır küldür fırladım dışarı. Seslendi arkamdan, ‘Gel amca gel, aldırma.’ Belki bir hafta dolandım durdum sokaklarda, gözetledim karşı kaldırımdan dükkânı. Git be, aptal herif, dedim, teklif et, yüzde yüz kabul edecek, kaçırma fırsatı. İçeri girdiğimde yoktu kız ortalıkta. Dükkânın arka tarafından soluma sesleri geldi kulağıma. Ah, oh, ulan! Önce kız çıktı ortaya, arkasından bir delikanlı. Morardılar beni görünce. Delikanlı acele çıktı gitti. Resmen kırıştırıyorlardı birader. Bana da, dedim, yoksa seni şikâyet ederim patronuna. Kız ne yapsa beğenirsin, kalktı yürüdü kapıya doğru. Ne yapacağımı kestiremedim. Açtı kapıyı kapadı hızla, kilitledi üstümden. Şaşırdım. Kaçacak yer yok. Elim ayağım dolaştı. Vay canına, oğlana dövdürecek mi yoksa beni. Yumruklasam camları, bağırıp çağırısam, beter rezalet. Dolanıp duruyorum deli danalar gibi. Düştük tuzağa. Kaç dakika geçti, farkında değilim. Kapıda iki polis, o oğlan, kız belirdi. Açıldı kapı. Sarkıntılık ediyormuşum. Buyurun karakola. Ne desem boş. Komiser anladı durumu galiba. İzin verdi avukatımı çağırmama.

İptal ettirdi avukatım tutanağı, sulh olduk. On milyon tosladım el altından, anlarsın. Ağzıma yüzüme bulaştırmakla kaldım yani.”